

A Mátra-hegység szitakötő (Odonata) faunája

TÓTH Sándor

Zirc, Bakonyi Természettudományi Múzeum

ABSTRACT: (The Odonata Fauna of Mountain Mátra) Author collected insects in Mountain Mátra for about fifteen years. His activity ranged over the investigation of dragon-flies. He gives a summary of our knowledge about the Odonata fauna of Mountain Mátra supported by the available literary data apart from his own collections in his paper here. At present we can consider the presence of 47 Odonata species in the Mátra as verified, this is the 78 % of the whole Hungarian fauna, so the mountain can be ranked among the well explored regions of Hungary from the point of view of odonatology. Author gives the codes of the dragon-fly collecting areas known in the Mátra which are compatible the European EIS UTM System, so his data could be taken over by foreign odonatologists without any difficulties.

A Mátra területén az 1970-es évek elejétől végzek többé-kevésbé rendszeres rovargyűjtéseket, a gyöngyösi Mátra Múzeum által szervezett "A Mátra és a Cserhát természeti képe" program keretében. Munkám elsősorban a Diptera fauna (ezen belül is főleg a zengőlegyek és a fürkészlegyek) vizsgálatára irányul, de a két-szárnyúakon kívül rendszerint megfogtam a szitakötőket is. A szitakötők gyűjtése az első időben inkább csak szórványosnak nevezhető. Miután azonban felmerült a lehetősége egy a Mátra szitakötő faunáját tárgyaló dolgozat megírásának, munkám 1986-ban és 1987-ben nagyobb lendületet kapott és a hangsúlyt a szitakötők a lehetőség keretein belüli tervszerű gyűjtésére helyeztem. Főleg az utolsó két év során iparkodtam szisztematikusan minél többet felkeresni a hegység szitakötő biotópjai közül. Így saját munkám eredményeként jelenleg a terület 48 pontjáról rendelkezünk szitakötő adatokkal. A gazdagnak nevezhető anyag, valamint az irodalomban fellelhető adatok együttesen lehetővé teszik a Mátra szitakötő faunájáról egy összefoglalás készítését, mely alapul szolgálhat a későbbi kutatásokhoz is. E munka elvégzése azért is indokolt, mert a hegység szitakötőiről önálló dolgozat még nem jelent meg.

A hazai szitakötőkkel foglalkozó faunisztikai irodalom áttekintése során feltűnt, hogy az odonatólogusok a Mátrát hosszú ideig elkerülték. A századfordulón megjelent 2 nagy összefoglaló munka, (PONGRÁCZ 1896), valamint a Fauna Regni Hungariae (MOCSÁRI 1900) nem tartalmaz a Mátrából szitakötő adatot. A hegység szitakötőfaunájára vonatkozó első közlések SÁTORI (1939), a Bükk és a Mátra rovarfaunájával foglalkozó munkájában találhatók. A szerző 16 szitakötő fajt sorol fel a Mátrából, zömmel a hegység központi részéből. Személyes gyűjtéseket is végzett a területen ÚJHELYI Sándor, kinek két dolgozatában (ÚJHELYI 1955, 1959) szerepelnek mátrai adatok, közülük azonban csupán 3 faj új a területre. A Mátra faunájára 7 új fajt tartalmaz STEINMANN (1962) összefoglaló dolgozata, ezzel 26-ra növekszik a hegységből kimutatott szitakötőfajok száma. Csúpan két faj szerepel a Mátrából BENEDEK (1966), valamint 3 faj BENEDEK et al. (1972-1973) dolgozatában. DÉVAI et al. (1976) munkájában 28 faj elterjedési térképén találhatóunk jelet a Mátra térségéből. Végül a legtöbb mátrai adatot a Mátra Múzeum szitakötő gyűjteményét leíró dolgozat (BÁNKÚTI 1986) tartalmazza (34 faj). A teljesség kedvéért még egy munkáról kell megemlékezni. Folyamatban van ugyanis a megjelenése a Gyöngyös melletti Sár-hegy szitakötőfaunájáról készült dolgozatnak (TÓTH-BÁNKÚTI 1987). A fentiekben ismertetett irodalomban 38 szitakötőfaj a Mátrában való előfordulásáról találhatóunk adatokat. A fentiekhez kiegészítésképpen még annyit, hogy átnéztem a Természettudományi Múzeum Állattárának szitakötőgyűjteményét és abban újabb mátrai példányokat nem találtam.

A GYŰJTŐMUNKA ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI

A vizsgált terület mind az irodalmi adatok, mind a személyes gyűjtéseim tekintetében lényegében megegyezik a természetföldrajzi szempontból vett Mátra területével. A hegységet NY-K-i irányból elhatárolja a Zagyva és a Tarna. Északon fokozatosan megy át a Heves-Borsodi-síkságba, majd délen a Mátraalja közvetítésével az Alföldre. A dolgozatban közreadott faunisztikai adatok a fentiekben körülhatárolt tájegységre, elvétele annak peremterületeire vonatkoznak. A hegységből eddig ismert szitakötő lelőhelyek száma 70, ezek közül 48 ponton magam is gyűjtöttem.

Dolgozatom összeállítása során messzemenően figyelembe vettem a faunisztikai adatközlés egységesítésére vonatkozó törekvéseket (DÉVAI et al. 1987), valamint DÉVAI György az UTM hálótérképezésben végzett alapvető munkásságát és a Bakonyban folyó hálótérképezés terén elért eredményeket (TÓTH 1987).

A mátrai gyűjtőhelyek Magyarország UTM rendszerű hálótérképének 12 (10 x 10 km-es) négyzetében helyezkednek el. Valamennyi gyűjtőhelyet bekódoltam, így lehetőség nyílik az adatok külföldiek részére való egyértelmű átvitelére is. A szitakötőgyűjtő-helyek jobb áttekintését szolgálják az ún. alkódkod melyek alapján a lelőhelyek 2,5 x 2,5 km-es alhálónak megfelelő bontásban is szemléltethetők a Mátra területét lefedő négyzetek kinagyítása segítségével (1. ábra). A körök egy része természetesen még így is több lelőhelyet jelöl. A továbbiakban felsorolom a Mátrából kimutatott szitakötőfajok gyűjtőhelyeit és azok UTM kódjait.

DT 09 A2 Apc
 DT 18 D1 Atkár
 DU 10 B4 Ágasvár (Mátraszentimre)
 DU 21 C4 Balla-patak (Mátraballa)
 DU 30 D4 Barkás-tó (Sirok)
 DU 10 B1 Békás-tó (Mátrakeresztes)
 DU 31 A3 Búzás-völgyi-tó (Recsk)
 DT 29 B2 Cserkő-tó (Gyöngyössolymos)
 DU 20 B3 Csőr-hegy (Gyöngyössolymos)
 DU 20 B1 Csőr-rét (Gyöngyössolymos)
 DU 20 B1 Csőr-réti-víztároló (Gyöngyössolymos)
 DU 10 B4 Csörgő-patak-völgye (Mátraszentimre)
 DU 30 A2 Fekete-tó (Parád)
 DU 10 D4 Fekete-tó (Parádsasvár)
 DU 20 B4 Fényespuszta (Parádsasvár)
 DU 11 C4 Galya-patak (Szuha)
 DU 10 D4 Galyatető (Mátraszentimre)
 DT 19 C4 Gyöngyös
 DT 18 D4 Gyöngyöshalász
 DU 10 C1 Gyöngyösoroszi-víztároló (Gyöngyösoroszi)
 DT 09 D3 Gyöngyöspata
 DT 29 B1 Gyöngyössolymos
 DU 00 D4 Hasznosi-víztároló (Hasznos)
 DU 20 D3 Ilona-völgy (Parád)
 DU 20 B4 Ipari-víztároló (Parádsasvár)
 DU 20 C2 Kékes (Gyöngyös)
 DU 20 C2 Kékestető (Gyöngyös)
 DU 11 B4 Kisterenye
 DU 30 C2 Kisnána
 DU 30 C2 Kopasz-hegy (Kisnána)
 DU 20 D1 Kőszörű-patak (Parád)
 DU 20 B3 Kőszörű-völgyi-víztároló (Parád)
 DU 10 B1 Kövecses-patak, Mátrakeresztes (Hasznos)
 DU 30 D3 Kőkútpuszta (Sirok)
 DU 20 C2 Kőrös-mocsár (Parád)
 DU 11 B3 Maconkai-tároló (Kisterenye)
 DU 11 B3 Maconkai-tároló (Nagybátony)
 DU 11 C3 Mátraalmás (Szuha)
 DU 11 A3 Mátrabérc (Nagybátony)
 DT 29 B4 Mátrafüred (Gyöngyös)
 DU 20 A4 Mátraháza (Gyöngyös)
 DU 10 B1 Mátrakeresztes (Hasznos)
 DU 10 D1 Mátraszentimre

DU 10 D2 Mátraszentistván (Mátraszentimre)
 DU 10 D2 Mátraszentlászló (Mátraszentimre)
 DU 01 C4 Mátraverebély
 DU 00 D1 Muzsla (Gyöngyöspata)
 DU 21 A1 Nagy-Dobodén-tó (Szuha)
 DU 20 B1 Nyírjes (Gyöngyössolyos)
 DU 30 D4 Nyírjes-tó (Sirok)
 DT 19 D3 Oroszi-tó (Gyöngyösoroszi)
 DU 20 D2 Parád
 DU 20 D4 Parádfürdő (Parád)
 DU 20 D4 Parádi-Tarna (Parád)
 DU 00 B4 Pásztó
 DU 20 C2 Pisztrángos-tó (Parád)
 DU 31 A3 Recsk
 DT 09 D3 Rédei-Nagy-patak (Gyöngyöspata)
 DU 20 B2 Rudolftanya (Parádsasvár)
 DU 20 C2 Sas-kő (Parád)
 DU 20 D3 Sándorrét (Parád)
 DT 29 A4 Sár-hegy (Gyöngyös)
 DU 20 A1 Sás-tó (Gyöngyössolyos)
 DT 19 D3 Solymosi-tó (Gyöngyössolyos)
 DT 29 B3 Szent Anna-tó (Abasár)
 DU 11 C3 Szuhai-patak, Mátraalmás (Szuha)
 DU 00 A1 Szurdokpüspöki
 DU 10 D2 Vörös-kő (Mátraszentimre)
 DU 11 B4 Zagyva-part (Kisterenye)
 DU 11 D4 Zagyva-part (Nemti)
 DU 00 B2 Zagyva-part (Pásztó)
 DU 01 C1 Zagyva-part (Tar)

Az 1974 és 1987 közötti időszak alatt 28 alkalommal gyűjtöttem szitakötőket a Mátrában. A legtöbb gyűjtés 1987-re (9 nap) és 1986-ra (7 nap), a legkevesebb (1-1 nap) 1977-re és 1979-re esett. Hat év múlt el gyűjtés nélkül (1975, 1976, 1978, 1981, 1984, 1985). A gyűjtések időpontját lelőhelyek szerinti bontásban összeállítás tartalmazza (2. táblázat). A gyűjtések tavasztól-őszig folytak. A legkorábbi időpont május 14., a legutolsó szeptember 7., így a gyűjtések gyakorlatilag a teljes rajzási periódust átfogják.

A dolgozatban szereplő anyagot csaknem teljes egészében magam gyűjtöttem. A munkában 2 alkalommal résztvett CSIBY Mária, az általa gyűjtött példányok egy része bekerült a Mátra Múzeumba és így BÁNKÚTI (1986) dolgozatába is. A faunisztikai adatok felsorolásánál a gyűjtők nevét egységesen az alábbiak szerint rövidíttem: CSM = CSIBY Mária, TS = TÓTH Sándor.

Munkánk során, egy-két kivételtől eltekintve, csak imágókat gyűjtöttünk, vagyis a dolgozat csak imágók adatait tartalmazza. Az anyag feldolgozását (preparátlan állapotban) lehetőleg a gyűjtést követő napokban végeztem el. Az anyag szállítására és tárolására kartondobozokat alkalmaztam. A gyűjtött anyagból kevés példányt, elsősorban az érdekesebb fajok egyedeit preparáltam, ezek a Mátra Múzeum gyűjteményében találhatóak. A preparátlan anyagot nem őriztem meg.

A meghatározáshoz ÚJHELYI (1957), BENEDEK (1965) és STEINMANN (1984) munkáját használtam. A faunalista összeállításánál DÉVAI (1978) rendszerét és nevezéktanát követtem.

A GYŰJTÖTT ANYAG FAUNISZTIKAI ADATAI

Mint azt már említettem, a faunisztikai adatok összeállítása során messze-menően figyelembe vettem a faunisztikai adatközlés egységesítésére vonatkozó hazai törekvéseket (DÉVAI et al. 1987). Ezért dolgozatomban az adatok közlésénél az alábbiak szerint járok el:

Az adatközlő rész első sorában a faj sorszámát, latin nevét és a lírás évszámát írom. Ezt követően a rövid jellemzés után az első adattömb kezdő tagjaként a gyűjtőhely neve kerül. Mivel a gyűjtőhelyek teljes jegyzéke az előzőkben már szerepel, ezért itt a közigazgatási hovatartozást csak akkor tüntetem fel, ha ez az azonos nevű gyűjtőhelyek (pl. Zagyva-part) elkülönítéséhez szükséges. A gyűjtőhely neve után kettős pontot tesztek. Ezt követi a gyűjtés dátuma, a példányszám majd a gyűjtő nevének rövidítése. A példányszámon belül megadom az összes példányok számát, valamint zárójelben a hím-nőstény arányt. Példaként a

7 (3+4) jelentése: az összes példány száma 7, melyből 3 hím és 4 a nőstény.

Ha azonos lelőhelyen több időpontban történtek gyűjtések, akkor a gyűjtőhely nevét nem ismétlem meg, hanem az adatcsoportokat pontosvesszővel választom el. A faunisztikai adatok írásánál egységesen az alábbi jeleket használom:

- az egyes gyűjtőhelyekhez tartozó valamennyi adatot, azaz az ún. adattömböket elválasztó jel (gondolatjel),

; a gyűjtőhely neve utáni jel (kettőspont),

; az azonos gyűjtőhelyek adattömbjeit felépítő, dátumból, példányszámból és a gyűjtő személyének kódjából álló ún. adatcsoportok közötti jel (pontosvessző),

, az egy-egy adatcsoportoz tartozó ún. adategységeket, azaz a dátumot, a példányszámot és a gyűjtő személyének a kódját elkülönítő jel (vessző).

Rövid jellemzést megadom a faj faunaelem-csoportját (DÉVAI 1976), DÉVAI et al. (1976) és saját tapasztalataim alapján a vázlatos hazai elterjedését (különös tekintettel a Mátrára), gyakorisági típusukat (DÉVAI et al. 1976) és ismertetem a fajjal kapcsolatban végzett megfigyeléseim eredményeit.

- (1) Platycnemis pennipes pennipes: (PALLAS, 1771): Ponto-kaspi faunaelem, sík domb- és hegyvidékeinken egyaránt általánosan elterjedt, gyakori faj, mely a Mátrában is mindenfelé előfordul, eddig a hegység 25 pontján sikerült gyűjtenem. A legnagyobb populációját a parádsasvári Ipari-víztárolónál találtam. A Mátra Zygoptera faunájának összetételében az eddigi gyűjtések alapján 13,02 %-os részesedési arányával, az Ischnura elegans után, a második helyet foglalja el. Balla-patak: 1987. 07. 14., 3 (2+1), TS - Barkás-tó: 1980. 06. 23., 7 (5+2), TS - Búzás-völgyi-tó: 1986. 08. 21., 3 (3+0), TS; 1987. 06. 04., 25 (16+9), TS; 1987. 07. 16., 6 (5+1), TS; 1987. 08. 16., 7 (4+3), TS - Csór-réti-víztároló: 1983. 06. 08., 2 (2+0), TS; 1986. 08. 20., 6 (5+1), TS; 1987. 06. 04., 1 (1+0), TS; 1987. 07. 15., 23 (16+7), TS; 1987. 08. 16., 5 (4+1), TS - Fekete-tó (Parád): 1987. 07. 16., 5 (3+2), TS - Galya-patak: 1987. 06. 03., 10 (7+3), TS - Ilona-völgy: 1974. 08. 10., 2 (2+0), TS; 1979. 08. 04., 8 (6+2), TS; 1982. 07. 06., 9 (5+4), TS - Ipari-víztároló: 1986. 05. 15., 3 (2+1), TS; 1987. 06. 04., 31 (26+5), TS; 1987. 07. 16., 31 (19+12), TS; 1987. 08. 16., 6 (6+0), TS - Készűrű-völgyi-víztároló: 1986. 08. 20., 16 (12+4), TS; 1987. 06. 04., 3 (2+1), TS; 1987. 07. 16., 4 (3+1), TS - Kövecses-patak, Mátrakeresztes: 1986. 08. 19., 1 (1+0), TS; 1987. 06. 03., 3 (2+1), TS - Kőkútpuszta: 1987. 07. 16., 6 (4+2), TS - Maconkai-tároló (Kisterenye): 1980. 06. 24., 4 (3+1), TS - Maconkai-tároló (Nagybátony): 1980. 06. 24., 4 (3+1), TS - Nyirjes-tó: 1987. 07. 14., 4 (3+1), TS; 1987. 07. 16., 7 (5+2), TS; 1987. 08. 16., 1 (1+0), TS - Oroszi-tó: 1983. 06. 08., 3 (2+1), TS; 1987. 07. 13., 4 (3+1), TS; 1987. 08. 15., 2 (2+0), TS - Parád: 1979. 08. 04., 3 (2+1), TS - Parádi-Tarna: 1974. 08. 10., 3 (2+1), TS - Rédei-Nagy-patak: 1987. 06. 03., 2 (2+0), TS - Sándorrét: 1980. 06. 22., 4 (3+1), TS - Sár-hegy: 1980. 06. 24., 2 (2+0), CSM; 1980. 06. 24., 1 (0+1), TS; 1987. 07. 13., 3 (2+1), TS - Solymosi-tó: 1986. 07. 30., 17 (12+5), TS; 1987. 06. 02., 1 (0+1), TS; 1987. 08. 15., 3 (2+1), TS - Szuhai-patak, Mátraalmás: 1987. 06. 03., 3 (2+1), TS - Zagyva-part (Kisterenye): 1980. 06. 22., 8 (4+4), CSM; 1980. 06. 22., 4 (2+2), TS - Zagyva-part (Nemti): 1980. 06. 22., 2 (2+0), CSM; 1980. 06. 22., 3 (3+0), TS - Zagyva-part (Tar): 1987. 06. 03., 9 (5+4), TS.
- (2) Coenagrion ornatum (SÉLYS-LONGCHAMPS, 1850): Pontomediterrán faunaelem, túlnyomórészt domb- és hegyvidékeinken fordul elő, de a sík vidékeinkről sem hiányzó ún. mérsékeltén gyakori faj. A Mátrában való előfordulási gyakorisága hasonló az országos helyzethez, elsősorban kisebb folyókék mellett, vagy azoknak állóvizekbe való belefolyása környékén sikerült gyűjteni eddig a hegység 9 pontján. A Mátrából elsőként STEINMANN (1962) közli Mátraverebélyről. Újabb adatai találhatók BÁNKÚTI (1986) dolgozatában (Csór-rét, Pásztó, Sár-hegy). Balla-patak: 1987. 07. 14., 5 (3+2), TS - Csór-réti-víztároló: 1983. 06. 08., 7 (3+4), TS; 1987. 06. 04., 3 (1+2), TS - Ilona-völgy: 1982. 07. 06., 3 (2+1), TS - Kőkútpuszta: 1987. 07. 16., 5 (3+2), TS - Sár-hegy: 1980. 06. 24., 2 (2+0), CSM; 1980. 06. 24., 2 (1+1), TS; 1986. 05. 15., 4 (2+2), TS; 1987. 07. 13., 19 (16+3), TS - Sás-tó: 1980. 06. 22., 20 (12+8), TS; 1986. 05. 15., 5 (3+2), TS - Szuhai-patak, Mátraalmás: 1987. 06. 03., 9 (5+4), TS - Zagyva-part (Tar): 1987. 06. 03., 3 (2+1), TS.
- (3) Coenagrion puella puella (LINNÉ, 1758): Pontokaspi faunaelem, hazánkban általánosan elterjedt gyakori faj. Érdekes, hogy a Mátrában folyó gyűjtések során a vártnál kevesebb helyen került elő (magam a terület 15 pontján találtam), ezt egyébként az irodalom adatai is alátámasztják.

- Érthetetlen, hogy miért hiányzik teljesen olyan élőhelyeken, mint pl. a Búzás-völgyi-tó. Fömegrészesedése alapján a Mátra *Zygoptera* faunájának összetételében is alárendeltebb a szerepe a megszokottnál (2,12 %). A Bakonyban pl. az első helyen szerepel (TÓTH 1985). Csőr-réti-víztároló: 1987. 06. 04., 4 (3+1), TS; 1987. 07. 15., 7 (5+2), TS - Fekete-tó (Parád): 1987. 07. 16., 7 (5+2), TS - Gyöngyösoroszi-víztároló: 1983. 06. 08., 5 (2+3), TS; 1986. 08. 18., 15 (6+9), TS; 1987. 06. 02., 1 (1+0), TS; 1987. 07. 13., 6 (4+2), TS - Kőrös-mocsár: 1983. 06. 09., 7 (5+2), TS; 1986. 08. 21., 2 (2+0), TS - Maconkai-tároló (Kisterenye): 1980. 06. 24., 8 (6+2), TS; 1986. 08. 19., 3 (2+1), TS - Maconkai-tároló (Nagybátony): 1980. 06. 24., 17 (12+5), TS; 1986. 08. 19., 4 (3+1), TS - Nagy-Dobodén-tó: 1987. 07. 15., 9 (7+2), TS - Oroszi-tó: 1983. 06. 08., 4 (3+1), TS; 1987. 06. 02., 1 (0+1), TS; 1987. 07. 13., 7 (4+3), TS - Pisztrángos-tó: 1983. 06. 09., 4 (3+1), TS - Sándor-rét: 1980. 06. 22., 3 (2+1), TS - Sár-hegy: 1980. 06. 24., 2 (2+0), CSM; 1980. 06. 24., 4 (2+2), TS; 1987. 07. 13., 9 (5+4), TS - Sás-tó: 1980. 06. 22., 26 (15+11), TS; 1982. 07. 06., 4 (3+1), TS; 1986. 05. 15., 12 (8+4), TS - Solymosi-tó: 1986. 07. 30., 14 (9+5), TS; 1987. 06. 02., 1 (0+1), TS; 1987. 07. 13., 8 (6+2), TS - Szent Anna-tó: 1986. 05. 15., 10 (8+2), TS; 1987. 07. 13., 2 (1+1), TS - Zagyva-part (Nemti): 1980. 06. 22., 11 (10+1), CSM; 1980. 06. 22., 12 (11+1), TS.
- (4) *Coenagrion pulchellum interruptum* (CHARPENTIER, 1825): Az előző fajhoz hasonlóan pontokaspí faunaelem. Hazánkban ugyancsak általánosan elterjedt gyakori faj, a sík vidékeken azonban gyakoribbnak látszik. A Mátrából feltűnően kevés lelőhelyét ismerjük, magam eddig csak a Sás-tónál és a Solymosi-tónál gyűjtöttem. A Mátra *Zygoptera* faunájának összetételében igen alacsony a részesedési aránya (0,40 %). Az Irodalomban Gyöngyössolymosról (BÁNKÚTI 1986) és Recskről (STEINMANN 1962) találhatunk további adatokat. Sás-tó: 1982. 07. 06., 3 (1+2), TS - Solymosi-tó: 1987. 06. 02., 7 (5+2), TS.
- (5) *Coenagrion scitulum* (RAMBUR, 1842): Holomediterrán faunaelem, hazánkban kevés helyen, zömmel a sík vidékeken gyűjtött, ún. szórványos előfordulású faj. A Mátrából irodalmi adattal nem rendelkezünk, ezért új adat a hegység szitakötő faunájához. Az kétségtelen, hogy a Mátrában élő populációi is nagyon kicsik és úgy tűnik csak valamilyen szempontból különlegesebb élőhelyeken fordul elő, amilyen éppen a Fekete-tó, vagy a Pisztrángos-tó. A hegység *Zygoptera* faunájának az összetételében a legkisebb a részesedése (0,16 %). Fekete-tó (Parád): 1987. 07. 16., 1 (1+0), TS - Pisztrángos-tó: 1983. 06. 09., 3 (2+1), TS.
- (6) *Pyrrhosoma nymphula interposita* VARGA, 1968 : Pontomediterrán faunaelem, Magyarországon a szórványos előfordulású fajok közé tartozik. Elsősorban hegy- és dombvidékeken található. Ezelőtt 25-30 évvel még nagyon ritkának tartották, azonban az intenzív gyűjtések sok új élőhelyének a kimutatását eredményezték. A Bakony hegységéből pl. jelenleg 14 lelőhelyét ismerjük (TÓTH 1985). A Mátrában Sirokon gyűjtötték először (STEINMANN 1962). Magam a Gyönyös melletti Sár-hegyen és a Sás-tónál találkoztam először kis populációjával. Azóta a hegységnek összesen 8 pontján gyűjtöttem. A legnépesebb populációja (legálábbis jelenleg) valószínűleg a Gyöngyösoroszi-víztárolónál, annak az északi, sekélyebb vízű, dúsnövényzetű részén él, ahol főleg 1987-ben rajzott nagy számban. Az alábbiakban felsorolt lelőhelyein kívül további adata Gyöngyössolymos (BÁNKÚTI 1986). A Mátra *Zygoptera* faunájában való részesedési aránya viszonylag magas (4,94 %), a 8. helyet foglalja el. Ennek ellenére a hegység szitakötő faunájának érdekesebb színezélemeként tarthatjuk nyilván, mely napjainkban feltehetően terjedőben van. Csőr-hegy: 1983. 06. 09., 5 (3+2), TS - Csőr-réti-víztároló: 1983. 06. 08., 2 (2+0), TS; 1987. 07. 15., 4 (3+1), TS - Fekete-tó: 1983. 06. 09., 4 (3+1), TS - Gyöngyösoroszi-víztároló: 1983. 06. 08., 28 (17+11), TS; 1987. 06. 02., 57 (42+15), TS; 1987. 07. 13., 1 (1+0), TS - Ipari-víztároló: 1987. 06. 04., 4 (3+1), TS - Pisztrángos-tó: 1983. 06. 09., 6 (4+2), TS - Sár-hegy: 1980. 06. 24., 1 (1+0), CSM; 1980. 06. 24., 1 (1+0), TS; 1986. 05. 15., 1 (0+1), TS - Sás-tó: 1980. 06. 22., 5 (3+2), TS; 1986. 05. 15., 5 (4+1), TS.
- (7) *Erythromma viridulum viridulum* CHARPENTIER, 1840 : Pontomediterrán faunaelem, főleg nagyobb állóvizek mellett a sík és a hegyvidékeken egyaránt előforduló, mérsékeltén gyakori szitakötő. A Mátrában az eddigi tapasztalatok alapján kevés helyen és csak kisebb számban található. BÁNKÚTI(1986) dolgozatában Atkár lelőhellyel szerepel a faj, mely már elegendő kiesik a tulajdonképpeni Mátrából. Eddig nekem is csak a hegység peremvidékén sikerült gyűjteni. Maconkai-tároló (Nagybátony): 1980. 06. 24., 3 (2+1), TS - Oroszi-tó: 1987. 07. 13., 5 (2+3), TS - Solymosi-tó: 1986. 07. 30., 3 (2+1), TS.

- (8) Ischnura elegans pontica SCHMIDT, 1938 : Ponto-kaspi faunaelem, sík és hegyvidékeinken egyaránt általánosan elterjedt gyakori faj. A hazai elterjedését ábrázoló térképen (DÉVAI et al. 1976) azonban ennél a fajnál is feltűnő, hogy viszonylag nagy területekről hiányoznak még a gyűjtések. Ez a megállapítás még akkor is érvényes, ha feltételezzük, hogy az utóbbi 10 évben jelentősen növekedett a faj lelőhelyeinek száma. A Mátrából az irodalomban feltűnően kevés a fajra vonatkozó közlés. Mindössze 2 adatát (Apc, Recsk) tartalmazza STEINMANN (1962) összefoglaló munkája. A Mátra Múzeum gyűjteményében BÁNKÚTI (1986) is csupán Atkár, Ágasvár, Csór-rét, Gyöngyöspata, és Gyöngyössolyos lelőhelyről találhatók példányok, Magam a hegységnek kerekén 20 pontján fogtam, ami egyértelműen bizonyítja, hogy a Mátrában is általánosan elterjedt, helyenként tömegesen fejlődik. A gyűjtött példányok száma alapján 17,4 %-os részesedésével első helyre került a Mátra Zygoptera faunájának összetételében. Azonban az összes faj tekintetében is ennek a legmagasabb a példányszáma. Ágasvár: 1987. 07. 15., 3 (2+1), TS - Barkás-tó: 1980. 06. 23., 3 (2+1), TS; 1987. 07. 16., 13 (7+6), TS - Békás-tó: 1986. 07. 30., 5 (3+2), TS; 1987. 06. 02., 2 (0+2), TS; 1987. 07. 14., 5 (4+1), TS - Búzás-völgyi-tó: 1986. 08. 21., 21 (12+9), TS; 1987. 06. 04., 17 (8+9), TS; 1987. 07. 16., 10 (3+7), TS; 1987. 08. 16., 43 (26+17), TS - Csór-réti-víztároló: 1983. 06. 08., 5 (3+2), TS; 1987. 06. 04., 2 (2+0), TS; 1987. 07. 15., 10 (7+3), TS; 1987. 08. 16., 3 (3+0), TS - Gyöngyösorszi-víztároló: 1983. 06. 08., 8 (6+2), TS; 1986. 05. 15., 2 (2+0), TS; 1986. 08. 18., 6 (5+1), TS; 1987. 06. 02., 2 (0+2), TS; 1987. 07. 13., 8 (7+1), TS; 1987. 08. 16., 1 (0+1), TS - Hasznosi-víztároló: 1986. 08. 19., 11 (8+3), TS - Ipari-víztároló: 1986. 08. 20., 5 (2+3), TS; 1987. 07. 16., 1 (1+0), TS - Kőkútpuszta: 1986. 08. 21., 2 (2+0), TS; 1987. 07. 16., 4 (3+1), TS - Kőrismocsár: 1983. 06. 09., 13 (8+5), TS; 1986. 08. 21., 4 (3+1), TS - Maconkai-tároló (Kisterenye): 1986. 08. 19., 5 (2+3), TS - Maconkai-tároló (Nagybátöny): 1980. 06. 24., 7 (5+2), TS - Nagy-Dobodén-tó: 1987. 07. 15., 4 (3+1), TS - Oroszi-tó: 1983. 06. 08., 10 (7+3), TS; 1986. 08. 18., 21 (15+6), TS; 1987. 06. 02., 19 (12+7), TS; 1987. 07. 13., 52 (33+19), TS; 1987. 08. 15., 99 (76+23), TS - Pásztó: 1977. 06. 25., 6 (5+1), TS - Pisztrángos-tó: 1983. 06. 09., 8 (6+2), TS; 1983. 09. 07., 2 (2+0), TS; 1986. 08. 21., 4 (3+1), TS - Sár-hegy: 1986. 05. 15., 2 (2+0), TS; 1986. 08. 18., 4 (3+1), TS; 1987. 07. 13., 7 (5+2), TS - Sás-tó: 1974. 08. 10., 23 (15+8), TS; 1980. 06. 22., 40 (32+8), TS; 1982. 07. 06., 8 (6+2), TS; 1986. 05. 15., 41 (26+15), TS; 1986. 08. 18., 4 (3+1), TS - Solymosi-tó: 1987. 06. 02., 1 (1+0), TS; 1987. 08. 15., 19 (14+5), TS - Szent Anna-tó: 1986. 05. 15., 5 (3+2), TS; 1987. 08. 15., 19 (12+7), TS.
- (9) Ischnura pumilio (CHARPENTIER, 1825) : Pontomediterrán faunaelem, hazánkban az előző fajhoz hasonlóan általánosan elterjedt gyakori szitakötő. Feltűnő azonban, hogy a Mátrában lényegesen kevesebb lelőhelyét ismerjük és populációi is összehasonlíthatatlanul kisebbek. Az irodalomban nagyon későn bukkant fel (BÁNKÚTI, 1986). A hegység 10 pontján gyűjtöttem, az összes példányszáma azonban mindössze 52, így a Mátra Zygoptera faunájának összetételében alárendelt szerepe van. Búzás-völgyi-tó: 1986. 08. 21., 4 (3+1), TS - Feke-te-tó (Parád): 1986. 08. 20., 2 (0+2), TS - Maconkai-tároló (Kisterenye): 1980. 06. 24., 8 (3+5), TS - Maconka-tároló (Nagybátöny): 1986. 08. 19., 3 (1+2), TS - Oroszi-tó: 1987. 06. 02., 6 (1+5), TS; 1987. 08. 15., 3 (2+1), TS - Pisztrángos-tó: 1983. 09. 07., 3 (1+2), TS - Sár-hegy: 1980. 06. 24., 2 (2+0), CSM; 1987. 07. 13., 3 (0+3), TS - Sás-tó: 1982. 07. 06., 7 (2+5), TS - Szent Anna-tó: 1987. 08. 15., 4 (1+3), TS - Zagyva-part (Nemti): 1980. 06. 22., 4 (4+0), CSM; 1980. 06. 22., 3 (3+0), TS.
- (10) Enallagma cyathigerum cyathigerum (CHARPENTIER, 1840) : Szibíriai faunaelem, sík és hegyvidékeinken egyaránt megtalálható gyakori szitakötő. Ennek ellenére a Mátrából a legutóbbi időkig nem rendelkezünk irodalmi adatával. Ezt is BÁNKÚTI (1968) közli először a területről a Sár-hegyről, 1983-ból. Kétségtelen, hogy a saját adataim között korábbi időkől származók is akadnak, ezek publikálására azonban csak most kerül sor. Tapasztalataim alapján a Mátrában általánosan elterjedt, egyes élőhelyein (Búzás-völgyi-tó, Maconkai-tároló) domináns szitakötőfaj. Eddig a terület 17 pontján találtam meg. A Mátra Zygoptera faunájának összetételében 11,1 %-os részesedésével a 4. helyet foglalja el. Barkás-tó: 1987. 07. 16., 5 (2+3), TS - Békás-tó: 1986. 07. 30., 2 (1+1), TS - Búzás-völgyi-tó: 1986. 08. 21., 28 (16+12), TS; 1987. 06. 04., 37 (21+16), TS; 1987. 07. 16., 30 (17+13), TS; 1987. 08. 16., 1 (1+0), TS - Csór-réti-víztároló: 1983. 06. 08., 5 (1+4), TS; 1986. 08. 20., 2 (0+2), TS; 1987. 07. 15., 8 (6+2), TS; 1987. 08. 16., 1 (1+0),

TS - Fekete-tó (Parád): 1986. 08. 20., 8 (3+5), TS; 1987. 07. 16., 2 (2+0), TS - Gyöngyösoroszi-víztároló: 1986. 08. 18., 12 (7+5), TS; 1987. 07. 13., 4 (3+1), TS; 1987. 08. 16., 2 (2+0), TS - Hasznosi-víztároló: 1986. 08. 19., 2 (2+0), TS - Ipari-víztároló: 1987. 07. 16., 3 (2+1), TS - Köszörű-völgyi-víztároló: 1986. 08. 20., 3 (2+1), TS; 1987. 07. 16., 1 (1+0), TS - Kőrös-mocsár: 1986. 08. 21., 2 (2+0), TS - Maconkai-tároló (Kisterenye): 1980. 06. 24., 7 (5+2), TS; 1986. 08. 19., 31 (18+13), TS - Maconkai-tároló (Nagybátony): 1980. 06. 24., 25 (11+14), TS; 1986. 08. 19., 10 (6+4), TS; 1987. 06. 03., 18 (15+3), TS - Nagy-Dobodén-tó: 1987. 07. 15., 1 (1+0), TS - Oroszi-tó, 1986. 08. 18., 5 (3+2), TS; 1987. 08. 15., 2 (2+0), TS - Pisztrángos-tó: 1986. 08. 21., 9 (5+4), TS - Solymosi-tó: 1986. 07. 30., 5 (2+3), TS; 1987. 08. 15., 4 (0+4), TS - Szent Anna-tó: 1987. 07. 13., 3 (2+1), TS.

- (11) Sympecma fusca (van der LINDEN, 1820): Holomediterrán faunaelem, hazánkban szinte mindenütt gyűjthető igen gyakori szitakötő, a Mátrában is általánosan elterjedt. Ágasvár: 1986. 05. 14., 2 (0+2), TS; 1987. 07. 15., 1 (1+0), TS - Barkás-tó: 1980. 06. 23., 1 (0+1), TS - Békás-tó: 1987. 06. 02., 1 (1+0), TS - Búzás-völgyi-tó: 1987. 06. 04., 1 (1+0), TS - Csőr-hegy: 1983. 06. 09., 4 (1+3), TS - Csőr-réti-víztároló: 1986. 08. 20., 8 (3+5), TS; 1987. 06. 04., 1 (0+1), TS; 1987. 08. 16., 5 (2+3), TS - Fekete-tó, (Parádsasvár): 1983. 06. 09., 2 (0+2), TS - Gyalatető: 1977. 06. 25., 7 (3+4), TS; 1980. 06. 22., 3 (2+1), TS; 1986. 08. 20., 4 (1+3), TS - Gyöngyösoroszi-víztároló: 1983. 06. 08., 1 (0+1), TS; 1986. 05. 15., 13 (6+7), TS - Hasznosi-víztároló: 1986. 08. 19., 5 (1+4), TS - Ilona-völgy: 1974. 05. 24., 3 (1+2), TS - Ipari-víztároló: 1986. 05. 15., 4 (1+3), TS; 1987. 08. 16., 2 (2+0), TS - Kékestető: 1979. 08. 04., 3 (1+2), TS - Köszörű-völgyi-víztároló: 1986. 05. 15., 5 (3+2), TS; 1986. 08. 20., 1 (1+0), TS; 1987. 06. 04., 1 (1+0), TS; 1987. 08. 16., 6 (4+2), TS - Kövecses-patak, Mátrakeresztés: 1986. 08. 19., 3 (1+2), TS - Kókútpuszta: 1986. 08. 21., 2 (0+2), TS - Maconkai-tároló (Kisterenye): 1986. 08. 19., 2 (0+2), TS - Maconkai-tároló (Nagybátony): 1986. 08. 19., 5 (3+2), TS; 1987. 06. 03., 1 (1+0), TS - Mátraháza: 1987. 08. 15., 3 (2+1), TS - Mátrakeresztés: 1977. 06. 25., 9 (4+5), TS - Mátraszentlászló: 1980. 06. 23., 3 (1+2), TS; 1983. 09. 07., 4 (3+1), TS - Nyírjes: 1977. 06. 25., 4 (1+3), TS; 1987. 08. 16., 8 (5+3), TS - Nyírjes-tó: 1980. 06. 23., 1 (1+0), TS; 1987. 07. 14., 5 (3+2), TS; 1987. 08. 16., 2 (0+2), TS - Oroszi-tó: 1987. 06. 02., 1 (1+0), TS; 1987. 08. 15., 3 (2+1), TS - Parád: 1974. 05. 24., 1 (0+1), TS; 1974. 08. 10., 5 (3+2), TS - Parádfürdő: 1974. 08. 10., 1 (1+0), TS; 1982. 08. 06., 7 (5+2), TS - Pásztó: 1977. 06. 25., 2 (0+2), TS - Pisztrángos-tó: 1983. 09. 07., 11 (6+5), TS - Rudolftanya: 1986. 07. 30., 7 (3+4), TS - Sár-hegy: 1986. 08. 18., 8 (6+2), TS - Sás-tó: 1986. 05. 15., 7 (2+5), TS - Solymosi-tó: 1987. 06. 02., 2 (2+0), TS; 1987. 08. 15., 1 (1+0), TS - Szent Anna-tó: 1986. 05. 15., 7 (5+2), TS.
- (12) Lestes barbarus (FABRICIUS, 1798): Holomediterrán faunaelem, sík és hegyvidékeinken egyaránt gyűjthető gyakori szitakötő, mely a Mátrában is az országos helyzetnek megfelelően gyakori. Az irodalomban ugyan kevés adattal találkozhatunk, magam azonban a hegység kerekén 20 pontján összesen 306 példányát fogtam. Szinte minden típusú állóvíznél rábukkanhatunk. A legnépesebb populációját a Sár-hegyen találtam. A Mátra Zygoptera faunájának összetételében magas részesedési arányával (12,19 %) a 3. helyet foglalja el. Ágasvár: 1987. 07. 15., 3 (1+2), TS - Barkás-tó: 1987. 07. 16., 19 (12+7), TS - Békás-tó: 1986. 07. 30., 8 (6+2), TS; 1987. 07. 14., 4 (1+3), TS - Búzás-völgyi-tó: 1987. 08. 16., 1 (0+1), TS - Csőr-réti-víztároló: 1986. 08. 20., 3 (2+1), TS; 1987. 07. 15., 1 (1+0), TS - Fekete-tó (Parád): 1986. 08. 20., 4 (1+3), TS; 1987. 07. 16., 1 (0+1), TS - Fekete-tó (Parádsasvár): 1986. 08. 20., 8 (3+5), TS - Gyöngyösoroszi-víztároló: 1986. 08. 18., 6 (2+4), TS; 1987. 07. 13., 8 (2+6), TS; 1987. 08. 16., 5 (5+0), TS - Ipari-víztároló: 1986. 08. 20., 5 (4+1), TS; 1987. 07. 16., 2 (1+1), TS; 1987. 08. 16., 5 (3+2), TS - Kékestető: 1983. 09. 07., 3 (1+2), TS - Kőrös-mocsár: 1986. 08. 21., 20 (8+12), TS - Nagy-Dobodén-tó: 1987. 07. 15., 9 (5+4), TS - Nyírjes-tó: 1987. 07. 16., 5 (4+1), TS; 1987. 08. 16., 19 (7+12), TS - Oroszi-tó: 1986. 08. 18., 16 (4+12), TS; 1987. 08. 15., 4 (0+4), TS - Pisztrángos-tó: 1983. 09. 07., 9 (4+5), TS; 1986. 08. 21., 10 (3+7), TS - Sár-hegy: 1986. 08. 18., 16 (12+4), TS; 1987. 07. 13., 53 (36+17), TS - Solymosi-tó: 1986. 07. 30., 1 (0+1), TS; 1986. 08. 18., 21 (13+8), TS; 1987. 07. 13., 6 (2+4), TS; 1987. 08. 15., 5 (3+2), TS - Szent Anna-tó: 1987. 07. 13., 2 (0+2), TS; 1987. 08. 15., 14 (8+6), TS.

- (13) Lestes dryas KIRBY, 1890 : Szibíriai faunaelem, melyet sík és hegyvidékeinken egyaránt megtalálhatunk. Bár ez is a gyakori fajok kategóriájába tartozik, hazai lelőhelyeinek száma elmarad az előző fajétól. Ez megmutatkozik a mátrai gyűjtőhelyeinek számában is (személyesen 7 ponton gyűjtöttem). Ennek ellenére tömegrészese viszonylag magas (4,46 %-os). A legnépesebb populációját e fajnak is a Sár-hegyen találtam. Barkás-tó: 1987. 07. 16., 1 (1+0), TS - Gyöngyösoroszi-víztároló: 1986. 08. 18., 1 (1+0), TS; 1987. 07. 13., 2 (1+1), TS; 1987. 08. 16., 1 (1+0), TS - Kőrös-mocsár: 1986. 08. 21., 3 (2+1), TS - Nyírjes-tó: 1987. 07. 14., 2 (2+0), TS; 1987. 08. 16., 4 (1+3), TS - Pisztrángos-tó: 1986. 08. 21., 3 (2+1), TS - Sár-hegy: 1980. 06. 24., 1 (0+1), CSM; 1980. 06. 24., 1 (1+0), TS; 1986. 08. 18., 17 (5+12), TS; 1987. 07. 13., 41 (18+23), TS - Szent Anna-tó: 1987. 07. 13., 19 (16+3), TS; 1987. 08. 15., 16 (5+11), TS.
- (14) Lestes sponsa sponsa (HANSEMANN, 1823): Szibíriai faunaelem, hazánkban az előző fajhoz hasonlóan általánosan elterjedt gyakori szitakötő. A Mátrából azonban a legutóbbi időkig hiányoztak az irodalmi adatai. Először BÁNKÚTI (1986) közli Gyöngyöspatáról. Magam a terület 6 pontján fogtam, mindegyik csak kis példányszámban, így a Mátra Zygoptera faunájában való részese alárrendelt. Csór-réti-víztároló: 1987. 08. 16., 1 (1+0), TS - Fekete-tó (Parád): 1986. 08. 20., 1 (1+0), TS - Gyöngyösoroszi-víztároló: 1987. 07. 13., 2 (2+0), TS - Ipari-víztároló: 1987. 08. 16., 1 (1+0), TS - Oroszi-tó: 1987. 07. 13., 3 (2+1), TS; 1987. 08. 15., 1 (1+0), TS - Solymosi-tó: 1986. 07. 30., 4 (3+1), TS; 1986. 08. 18., 2 (2+0), TS; 1987. 08. 15., 1 (1+0), TS.
- (15) Lestes virens vestalis RAMBUR, 1842 : Pontomediterrán faunaelem, hazánkban általánosan elterjedt, gyakori faj. A Mátrában való gyakorisága azonban úgy látszik közel sem éri el az országos átlagot. Szitakötő faunisztikai irodalmunkban alig találhatunk a fajra vonatkozó közlést. Elsőnek DÉVAI et al. (1976) munkájában találkozzhatunk vele (Kisnána, Mátrafüred, Hort; Szekeres-tó). Az utóbbi azonban már meglehetősen kiesik a Mátra területéből. Személyesen a hegység 8 pontján fogtam. Barkás-tó: 1987. 07. 16., 13 (8+5), TS - Búzás-völgyi-tó: 1986. 08. 21., 3 (2+1), TS; 1987. 08. 16., 1 (0+1), TS - Csór-réti-víztároló: 1986. 08. 20., 2 (0+2), TS; 1987. 08. 16., 4 (3+1), TS - Gyöngyösoroszi-víztároló: 1986. 08. 18., 7 (5+2), TS; 1987. 07. 13., 2 (1+1), TS; 1987. 08. 16., 4 (3+1), TS - Nyírjes: 1987. 08. 16., 3 (2+1), TS - Oroszi-tó: 1986. 08. 18., 9 (5+4), TS; 1987. 08. 15., 10 (8+2), TS - Solymosi-tó: 1986. 08. 18., 3 (2+1), TS; 1987. 08. 15., 2 (2+0), TS - Szent Anna-tó: 1987. 08. 15., 4 (3+1), TS.
- (16) Chalcolestes viridis viridis (van der LINDEN, 1825): Atlantomediterrán faunaelem, hazánkban viszonylag kevés helyen, elsősorban a sík vidékeken gyűjtött ritka szitakötő. A Mátrában is ritka. Ezt jól tükrözi faunisztikai irodalmunk, melyben csak egyetlen adata található Gyöngyössolymosról (BÁNKÚTI, 1986), valamint ezt igazolják személyes gyűjtéseim is (4 lelőhely). Előfordulása általában valamilyen szempontból figyelemreméltóbb szitakötő élőhelyeket jelez. Fekete-tó (Parád): 1986. 08. 20., 4 (2+2), TS - Nyírjes-tó: 1987. 08. 16., 1 (1+0), TS - Pisztrángos-tó: 1983. 09. 07., 4 (3+1), TS - Solymosi-tó: 1987. 08. 15., 1 (1+0), TS.
- (17) Agrion splendens splendens (HARRIS, 1782): Pontomediterrán faunaelem, hazánkban a magasabb hegyvidékek kivételével megfelelő élőhelyeken általánosan elterjedt gyakori szitakötő. Előfordulása a Mátrában is megfelel az országos helyzetnek, bár itt eddig tömeges megjelenését még nem észleltem. SÁTORI (1939) szerint Sirok, Recsk, Parádfürdő és Parád határában, szelidebb folyású patakok mentén mindenütt gyakori. Nyugodtan hozzátehetjük, hogy csak volt gyakori, mert napjainkra egyedszáma meglehetősen lecsökkent. Balla-patak: 1987. 07. 14., 3 (2+1), TS - Csór-réti-víztároló: 1983. 06. 08., 8 (6+2), TS; 1986. 08. 20., 1 (1+0), TS; 1987. 08. 16., 1 (1+0), TS - Gyöngyösoroszi-víztároló: 1986. 08. 18., 1 (1+0), TS - Hasznosi-víztároló: 1986. 08. 19., 1 (1+0), TS - Ilona-völgy: 1974. 05. 24., 3 (3+0), TS; 1974. 08. 10., 11 (8+3), TS; 1979. 08. 04., 5 (3+2), TS; 1982. 07. 06., 8 (5+3), TS - Kövecses-patak, Mátrakeresztes: 1986. 08. 19., 4 (3+1), TS - Kőkútpuszta: 1986. 08. 21., 2 (2+0), TS; 1987. 07. 16., 13 (8+5), TS - Macconkai-tároló (Kisterenye): 1980. 06. 24., 8 (5+3), TS - Macconkai-tároló (Nagybátony): 1980. 06. 24., 5 (4+1), TS - Oroszi-tó: 1983. 06. 08., 5 (4+1), TS - Parád: 1974. 05. 24., 3 (2+1), TS; 1974. 08. 10., 1 (1+0), TS; 1979. 08. 04., 5 (4+1), TS - Parádfürdő: 1974. 08. 10., 4 (3+1), TS; 1979. 08. 04., 1 (1+0), TS; 1982. 08. 06., 2 (2+0), TS - Parádi-Tarna: 1974. 08. 10., 1 (1+0), TS; 1987. 06. 04., 3 (2+1), TS - Rédei-Nagy-patak: 1987. 06.

- 03., 2 (2+0), TS - Sár-hegy: 1980. 06. 24., 4 (2+2), CSM; 1980. 06. 24., 2 (1+1), TS; 1986. 05. 15., 4 (3+1), TS - Solymosi-tó: 1986. 07. 30., 5 (4+1), TS - Zagyva-part (Kisterenye): 1980. 06. 22., 3 (2+1), TS - Zagyva-part (Nemti): 1980. 06. 22., 10 (8+2), CSM; 1980. 06. 22., 3 (1+2), TS - Zagyva-part (Tar): 1987. 06. 03., 10 (8+2), TS.
- (18) Agrion virgo virgo (LINNÉ, 1758): Nyugat-Szibíriai faunaelem, főleg hegyvidékeinken élő mérsékeltén gyakori szitakötő. A Mátrában is általánosan elterjedtnek nevezhetjük, a hegységnek eddig 20 pontján sikerült gyűjtenem. Már SÁTORI (1939) megállapítja, hogy a Mátra sebesebb folyású vizeiben mindenütt megtalálható. A két Agrion faj az alacsonyabb pontokon együtt is előfordul, de az Agrion virgo hegyvidéki jellege mindig kidomborodik. Példaként hozza fel a Parádi-Tarna esetét, melyben a magasság csökkenésével egyre fogy az Agrion virgo száma, ugyanakkor fokozatosan nő az Agrion splendens aránya. Ma már ez a jelenség a Parádi-Tarna erős szennyezettsége miatt nem figyelhető meg ilyen egyértelműen, mert a vízben a szitakötők fejlődése is nagyon esetleges. Mindenesetre az Agrion virgo tömegrészesedésével (4,30 %) még az utóbbi évek vizsgálatai alapján is jelentős szerepet tölt be a Mátra Zygoptera faunájának összetételében. Ágasvár: 1987. 07. 15., 1 (1+0), TS - Csőr-hegy: 1983. 06. 09., 2 (2+0), TS - Csőr-réti-víztároló: 1983. 06. 08., 1 (1+0), TS - Galya-patak: 1987. 06. 03., 4 (3+1), TS - Galyatető: 1986. 08. 20., 1 (1+0), TS - Ilona-völgy: 1974. 08. 10., 2 (2+0), TS; 1979. 08. 04., 5 (4+1), TS; 1982. 07. 06., 3 (3+0), TS - Ipari-víztároló: 1987. 07. 16., 1 (1+0), TS - Kövecses-patak, Mátrakereszt: 1986. 08. 19., 8 (6+2), TS; 1987. 06. 03., 3 (2+1), TS - Kőkkút-pusztá: 1987. 07. 16., 1 (1+0), TS - Mátraalmás: 1987. 07. 15., 7 (5+2), TS - Mátrakereszt: 1977. 06. 25., 4 (3+1), TS - Nyírjes: 1977. 06. 25., 1 (1+0), TS - Parád: 1974. 08. 10., 4 (3+1), TS; 1979. 08. 04., 8 (6+2), TS - Parádfüldő: 1974. 08. 10., 6 (4+2), TS; 1979. 08. 04., 3 (2+1), TS; 1982. 08. 06., 3 (1+2), TS - Parádi-Tarna: 1974. 08. 10., 4 (3+1), TS - Rédei-Nagy-patak: 1987. 06. 03., 6 (5+1), TS - Sándorrét: 1980. 06. 22., 1 (1+0), CSM; 1980. 06. 22., 5 (4+1), TS - Sár-hegy: 1986. 08. 18., 2 (2+0), TS; 1987. 07. 13., 3 (2+1), TS - Sás-tó: 1980. 06. 22., 9 (7+2), TS; 1982. 07. 06., 5 (4+1), TS - Szuhai-patak, Mátraalmás: 1987. 06. 03., 5 (4+1), TS.
- (19) Brachytron pratense (MÜLLER, 1764): Ponto-kaspi faunaelem, főleg sík vidékeinken gyűjthető, mérsékeltén gyakori szitakötő. Faunisztikai irodalmunkban a Mátrából nem szerepel, ezért új adat a hegység szitakötő faunájához. A Mátrában kevés helyen és csak kis számban sikerült gyűjteni. Előfordulási helyei zömmel a hegység alacsonyabb régióiban vannak. Kivétel ez alól a Csőr-réti-víztároló. Kérdés azonban, hogy a víztárolónál fogott példány ott is fejlődött-e, vagy csupán odavetődött állat volt. Az mindenesetre tény, hogy a faj szerepe az eddigi vizsgálatok alapján alacsony értékkel (0,77 %) szerepel a Mátra Anisoptera faunájának összetételében: Barkás-tó: 1980. 06. 23., 1 (1+0), TS - Csőr-réti-víztároló: 1987. 06. 04., 1 (0+1), TS - Gyöngyös: 1977. 06. 25., 2 (0+2), TS - Gyöngyösoroszi-víztároló: 1983. 06. 08., 3 (2+1), TS - Oroszi-tó: 1983. 06. 08., 3 (2+1), TS.
- (20) Aeshna affinis van der LINDEN, 1820: Holomediterrán faunaelem, sík és hegyvidékeinken egyaránt elterjedt, gyakori szitakötő. A Mátrában is gyakori, eddig a hegység 20 pontján sikerült rátalálnom. Ágasvár: 1987. 07. 15., 1 (1+0), TS - Barkás-tó: 1987. 07. 16., 2 (2+0), TS - Búzás-völgyi-tó: 1987. 07. 16., 2 (2+0), TS - Csőr-réti-víztároló: 1987. 08. 16., 1 (1+0), TS - Fekete-tó (Parád): 1986. 08. 20., 1 (1+0), TS - Fekete-tó (Parádsasvár): 1986. 08. 20., 1 (1+0), TS - Gyöngyösoroszi-víztároló: 1986. 08. 18., 1 (1+0), TS; 1987. 08. 16., 1 (1+0), TS - Ilona-völgy: 1979. 08. 04., 1 (1+0), TS - Ipari-víztároló: 1987. 08. 16., 5 (3+2), TS - Kőszörű-völgyi-víztároló: 1986. 08. 20., 1 (1+0), TS; 1987. 08. 16., 3 (2+1), TS - Kőrismocsár: 1986. 08. 21., 5 (3+2), TS - Mátraháza: 1987. 08. 15., 1 (1+0), TS - Mátraszentlászló: 1980. 06. 23., 1 (0+1), TS; 1983. 09. 07., 3 (2+1), TS - Nyírjes: 1987. 08. 16., 4 (3+1), TS - Oroszi-tó: 1986. 08. 18., 3 (1+2), TS; 1987. 08. 15., 1 (1+0), TS - Parádfüldő: 1974. 08. 10., 2 (0+2), TS - Pisztrángos-tó: 1983. 09. 07., 2 (1+1), TS - Rudolftanya: 1986. 07. 30., 1 (1+0), TS - Sás-tó: 1974. 08. 10., 2 (2+0), TS - Szent Anna-tó: 1987. 08. 15., 3 (2+1), TS.
- (21) Aeshna cyanea (MÜLLER, 1764): Holomediterrán faunaelem hazánk domb- és hegyvidékein élő, mérsékeltén gyakori szitakötő. Az eddigi vizsgálatok szerint a Mátrában aránylag kevés helyen fordul elő és a hegység Anisoptera faunájának összetételében kicsi a szerepe (0,46 %-os részesedés).

Az irodalomban szereplő lelőhelyei: Ilona-völgy: Ilona-völgy (SÁTORI 1939), Parádfürdő: (STEINMANN 1962), Gyöngyös, Gyöngyössolymos (BÁNKÜTI 1986). Magam a hegység 3 pontján találtam. Csór-réti-víztároló: 1987. 07. 15., 1 (1+0), TS - Ipari-víztároló: 1986. 08. 20., 3 (2+1), TS; 1987. 08. 16., 1 (1+0), TS - Parád: 1974. 08. 10., 1 (1+0), TS.

- (22) Aeshna mixta LATREILLE, 1805 : Holomediterrán faunaelem, Magyarországon általánosan elterjedt, helyenként óriási tömegben fejlődő gyakori szitakötő. Elsősorban nagyobb állóvizekben fejlődik, de vándorlásra hajlamos, így a hegységek magasabb régióiban, tenyészőhelyétől nagy távolságra és rendszeresen tömegesen jelenik meg. A Mátrának eddig 21 pontján bukkantam rá. Tömegrészesedése alapján (8,58 %) a 4. helyet foglalja el a hegység Anisoptera faunájának összetételében. Búzás-völgyi-tó: 1986. 08. 21., 3 (2+1), TS; 1987. 08. 16., 1 (1+0), TS - Csór-réti-víztároló: 1986. 08. 20., 3 (1+2), TS; 1987. 08. 16., 5 (3+2), TS - Galyatető: 1986. 08. 20., 3 (2+1), TS - Gyöngyös: 1986. 08. 18., 10 (7+3), TS - Gyöngyösoroszi-víztároló: 1986. 08. 18., 7 (4+3), TS; 1987. 07. 13., 4 (2+2), TS; 1987. 08. 16., 9 (7+2), TS - Hasznosi-víztároló: 1986. 08. 19., 4 (3+1), TS - Ilona-völgy: 1974. 08. 10., 3 (2+1), TS; 1979. 08. 04., 3 (3+0), TS - Kékestető: 1979. 08. 04., 4 (3+1), TS; 1983. 09. 07., 2 (1+1), TS - Kőszörű-völgyi-víztároló: 1987. 07. 16., 2 (2+0), TS - Kővecses-patak, Mátrakeresztés: 1986. 08. 19., 2 (2+0), TS - Maconkai-tároló (Kisterenye): 1986. 08. 19., 4 (1+3), TS - Maconkai-tároló (Nagybátony): 1986. 08. 19., 2 (1+1), TS - Mátraháza: 1982. 07. 06., 3 (1+2), TS - Mátraszentlászló: 1983. 09. 07., 7 (5+2), TS - Oroszi-tó: 1986. 08. 18., 4 (3+1), TS; 1987. 08. 15., 6 (4+2), TS - Parád: 1974. 08. 10., 3 (2+1), TS - Parádfürdő: 1982. 08. 06., 4 (3+1), TS - Pisztrángos-tó: 1986. 08. 21., 3 (1+2), TS - Sár-hegy: 1986. 08. 18., 3 (1+2), TS - Sás-tó: 1986. 08. 18., 3 (1+2), TS - Solymosi-tó: 1986. 07. 30., 1 (1+0), TS; 1986. 08. 18., 3 (2+1), TS.
- (23) Anaciaeschna isosceles isosceles (MÜLLER, 1767): Atlantomediterrán faunaelem, zömmel a sík vidékeinken élő mérsékelten gyakori szitakötő. A Mátrában viszonylag kevés helyen fordul elő. Az irodalomban szereplő adatai: Parád (ÚJHELYI 1955), Parádfürdő (STEINMANN 1962), Gyöngyössolymos (BÁNKÜTI 1986). Személyesen a hegység 7. pontján fogtam, mindenhol csak kis példányszámban. Barkás-tó: 1980. 06. 23., 4 (3+1), TS - Búzás-völgyi-tó: 1987. 06. 04., 2 (2+0), TS - Fekete-tó (Parád): 1987. 07. 16., 1 (0+1), TS - Gyöngyös: 1977. 06. 25., 1 (1+0), TS - Oroszi-tó: 1983. 06. 08., 1 (0+1), TS - Pásztó: 1977. 06. 25., 1 (1+0), TS - Solymosi-tó: 1987. 06. 02., 4 (3+1), TS.
- (24) Anax imperator imperator LEACH, 1815: Holomediterrán faunaelem, sík, domb- és hegyvidékeinken egyaránt megtalálható, mérsékelten gyakori szitakötő. Érdekes, hogy a Mátrából csupán egyetlen irodalmi adatát találtam Gyöngyössolymosról (BÁNKÜTI 1986). Személyesen a hegység 11. pontján bukkantam rá, mindenütt csak 1-2 példányban. Feltételezhető, hogy ezek nagy része kóborló állat volt. Búzás-völgyi-tó: 1987. 07. 16., 3 (2+1), TS - Csór-réti-víztároló: 1987. 07. 15., 1 (1+0), TS - Gyöngyösoroszi-víztároló: 1987. 07. 13., 1 (1+0), TS - Ilona-völgy: 1982. 07. 06., 1 (1+0), TS - Ipari-víztároló: 1987. 1 (1+0), TS - Maconkai-tároló (Kisterenye): 1980. 06. 24., 1 (1+0), TS - Oroszi-tó: 1987. 07. 13., 1 (1+0), TS - Sár-hegy: 1987. 07. 13., 1 (1+0), TS - Sás-tó: 1982. 07. 06., 2 (1+1), TS - Solymosi-tó: 1987. 06. 02., 3 (1+2), TS - Szent-Anna-tó: 1987. 07. 13., 1 (0+1), TS.
- (25) Gomphus vulgarissimus vulgarissimus (LINNÉ, 1758): Pentomediterrán faunaelem, főleg hegyvidékeinken előforduló mérsékelten gyakori szitakötő. Az eddigi vizsgálatok arra utalnak, hogy a Mátrában általánosan elterjedt. Az irodalom a hegység 4. pontjáról említi, magam 10 helyen gyűjtöttem. Népes populációja él pl. a parádsasvári Ipari-víztárolónál. Barkás-tó 1980. 06. 23., 3 (1+2), TS - Csór-réti-víztároló: 1987. 06. 04., 1 (1+0), TS - Fekete-tó: (Parád): 1987. 07. 16., 1 (1+0), TS - Ipari-víztároló: 1987. 06. 04. 9 (4+5), TS - Maconkai-tároló (Nagybátony): 1980. 06. 24., 1 (0+1), TS - TS - Nyírjes: 1977. 06. 25., 1 (1+0), TS - Nyírjes-tó: 1980. 06. 23., 3 (1+2), TS - Parádi-Tarna: 1987. 06. 04., 1 (1+0), TS - Sás-tó: 1980. 06. 22., 1 (1+0), TS - Žagyva-part (Nemti): 1980. 06. 22., 1 (0+1), CSM; 1980. 06. 22., 2 (1+1), TS.
- (26) Ophiogomphus cecilia cecilia (FOURCROY, 1785): Nyugat-szibíriai faunaelem, hazánkban kevés helyen, elsősorban hegyvidékeken gyűjtött ritka szitakötő. A Mátrából aránylag sok élőhelyét sikerült kimutatni. Az irodalomban Kékes Parád (SÁTORI 1939) és az előbbieket mellett még Sirok (STEINMANN) lelőhelyekről

- szerepel, magam a hegység 7 pontján gyűjtöttem. Ágasvár: 1986. 05. 14., 1 (1+0), TS - Csór-réti-víztároló: 1983. 06. 08., 1 (0+1), TS; 1987. 07. 15., 3 (2+1), TS - Ipari-víztároló: 1986. 05. 15., 2 (2+0), TS - Kékestető: 1983. 09. 07., 1 (1+0), TS - Köszörü-völgyi-víztároló: 1986. 05. 15., 1 (1+0), TS - Sár-hegy: 1986. 05. 15., 1 (1+0), TS - Sás-tó: 1980. 06. 22., 3 (2+1), TS; 1986. 05. 15., 5 (3+2), TS.
- (27) Onychogomphus forcipatus forcipatus (LINNÉ, 1758) Ponto-kaspi (?) faunaelem, hazánk kevés pontjáról ismert ritka szitakötő. A Mátrából SÁTORI (1939) közli először az előfordulását (Sirok, Kékes körüli völgyek), majd szerepel STEINMANN (1962) dolgozatában is, az előbbieken kívül Parádfürdőről. Nekem eddig nem sikerült gyűjtenem.
- (28) Cordulia aeneaturfosa aeneaturfosa FÜRSTER, 1902: Nyugat-szibíriai faunaelem, hazánknak viszonylag kevés helyén, de a sík és hegyvidékekről egyaránt ismert ritka szitakötő. A Mátrából irodalmi közlés a fajról nem ismeretes, ezért a Búzás-völgyi-tónál való felbukkanása új adat a hegység szitakötő faunájához. Igaz, hogy mivel csak egy példányra került elő, részesedési aránya (0,08%) egyenlőre a legalacsonyabbak közé tartozik a Mátra Anisoptera (de általában szitakötő) faunájában. Búzás-völgyi-tó: 1987.08.16., 1 (1+0), TS.
- (29) Somatochlora aenea aenea (LINNÉ, 1758): Nyugat-szibíriai faunaelem, hazánkban az előző fajhoz hasonlóan viszonylag kevés helyen gyűjtött ritka szitakötő. A Mátrában is ritka, az irodalomban 2 adata szerepel a hegységből: Mátraháza (STEINMANN, 1962) továbbá plusz egy adat DÉVAI et al. (1976) elterjedési térképén. Magam a hegység 4 pontján találtam meg. Búzás-völgyi-tó: 1986. 08. 21., 1 (1+0), TS - Mocokai-tároló (Nagybátony): 1980. 06. 24. 1 (1+0), TS - Groszi-tó: 1987. 07. 13., 3 (2+1), TS - Solymosi-tó: 1987. 07. 13., 1 (1+0), TS.
- (30) Epitheca bimaculata bimaculata (CHARPENTIER, 1825) Nyugat-szibíriai faunaelem, Magyarország kevés pontjáról kimutatott szórványos előfordulását szitakötő. A Mátrából még nem közölték, ezért a hegység szitakötő faunájára új adat. Barkás-tó 1980. 06. 23., 1 (0+1), TS - Nyírjesi-tó: 1980. 06. 23., 1 (1+0), TS.
- (31) Libellula depressa (LINNÉ, 1758): Pontomediterrán faunaelem, sík és hegyvidékeinken egyaránt általánosan elterjedt gyakori szitakötő, mely a Mátrában is sokfelé megtalálható. Eddig a hegység 22 pontján fogtam, igaz többnyire csak 1-2, vagy néhány példányban. Ágasvár: 1986. 05. 14., 1 (1+0), TS; 1987.07.15., 2(1+1), TS - Búzás-völgyi-tó: 1987. 06. 04., 1 (1+0), TS - Csór-hegy: 1983. 06. 09., 2 (0+2), TS -Csór-réti- víztároló:1986. 08. 20., 4 (3+1), TS - Fekete-tó (Parád): 1986. 08. 20., 2 (0+2), TS - Gyöngyös: 1977.06. 25., 5 (4+1), TS; 1986. 08. 18., 2 (2+0), TS - Gyöngyös-oroszi-víztároló: 1986. 05. 15., 4 (3+1), TS; 1987. 06. 02., 1 (0+1), TS Ilona-völgy: 1979. 08. 04., 3 (1+2), TS - Köszörü-völgyi-víztároló:1986. 08.20., 5(3+2), TS - Maconkai-tároló (Kisterenye):1980.06.14., 5(3+2), TS - Mátraalmás: 1987. 07. 15., 1 (1+0), TS - Mátrakeresztes: 1977. 06. 25., 5 (2+3), TS - Mátraszentlászló: 1980. 06. 23., 3 (1+2), TS - Nagy-Do-bodén-tó: 1987. 07. 15., 3 (1+2), TS - Oroszi-tó: 1983. 06. 08., 2 (1+1) TS - Parád: 1979. 08. 04., 2 (2+0), TS - Sándorrét: 1980. 06. 22., 1 (1+0), CSM; 1980. 06. 22., 3 (1+2), TS - Sár-hegy: 1980. 06. 24., 1 (1+0), CSM; 1980. 06. 24., 1 (1+0), TS; 1986. 05. 15., 1 (0+1), TS - Sás-tó: 1974. 08. 10., 4 (1+3), TS; 1986.05. 15., 9 (4+5), TS -Solymosi-tó: 1987. 06.02., 3 (2+1), TS - Szent-Anna-tó: 1986. 05.15., 3 (1+2), TS - Zagyvart (Nemti): 1980. 06. 22., 1 (1+0).TS.
- (32) Libellula fulva fulva MÜLLER, 1764: Pontomediterrán faunaelem, hazánkban viszonylag kevés helyen, főleg Budapest környékén gyűjtött ritka faj. Az irodalomban a Mátrából csak Gyöngyössolyosról és a Sár-hegyről említi BÁNKUTI (1986). Személyesen a hegység 4 pontján találtam, mindössze 7 példányban: Oroszi-tó: 1987. 06. 02., 3 (2+1), TS - Sár-hegy: 1986.05.15., 2 (1+1), TS - Solymosi-tó: 1987. 06. 02., 2 (1+1), TS.
- (33) Libellula quadrimaculata quadrimaculata (LINNÉ, 1758): Szibíriai faunaelem, sík és hegyvidékeken egyaránt megtalálható mérsékeltlen gyakori szitakötő. A Mátrában sem gyakori, az irodalomban 5 lelőhelyét találhatjuk a hegységből, magam a terület 4 pontján gyűjtöttem. Barkás-tó: 1980. 06. 23., 1 (0+1), TS - Csór-réti-víztároló: 1983. 06. 08., 2 (1+1), TS; 1987. 06. 04., 1 (0+1), TS - Ilona-völgy: 1974. 08. 10., 1 (1+0), TS - Mátraháza: 1987. 08. 15., 1 (0+1), TS.

- (34) Orthetrum brunneum brunneum (FONSCOLOMBE, 1837): Holomediterrán faunaelem, sík és hegyvidékeinken egyaránt gyűjtött gyakori szitakötő. A Mátrából csak Gyöngyöspatáról közölték (BÁNKÚTI, 1986). Eddig a hegység 5 pontján találtam meg. Ágasvár: 1987. 07. 15., 1 (1+0), TS - Csőr-hegy: 1983. 06. 09., 1 (1+0), TS - Csőr-réti-víztároló: 1987. 07. 15., 9 (4+5), TS - Ilona-völgy: 1974. 08. 10., 3 (2+1), TS - Kókkúpuszta: 1987. 07. 16., 4 (3+1), TS.
- (35) Orthetrum cancellatum cancellatum (LINNÉ, 1758): Holomediterrán faunaelem, főleg sík vidékeinken mindenfelé megtalálható, mérsékeltén gyakori szitakötő. Érdekes, hogy a Mátrából egyetlen irodalmi adatát ismerjük. Csupán DÉVAI et al. (1976) elterjedési térképén található egy jel, mely valószínűleg Sirok lelőhelyet jelöli. Magam a Mátra 7 pontján bukkantam rá, zömmel a hegység peremvidékén, illetőleg alacsonyabban fekvő részein. Barkás-tó: 1980. 06. 23., 7 (4+3), TS; 1987. 07. 16., 1 (1+0), TS - Búzás-völgyi-tó: 1986. 08. 21., 7 (4+3), TS; 1987. 06. 04., 1 (1+0), TS; 1987. 07. 16., 5 (3+2), TS - Hasznosi-víztároló: 1986. 08. 19., 1 (1+0), TS - Maconkai-tároló (Kisterenye): 1986. 08. 19., 6 (2+4), TS - Maconkai-tároló (Nagybátony): 1986. 08. 19., 5 (2+3), TS - Oroszi-tó: 1987. 07. 13., 4 (1+3), TS - Solymosi-tó: 1986. 07. 30., 2 (0+2), TS; 1987. 07. 13., 4 (1+3), TS.
- (36) Orthetrum coerulescens anceps (SCHNEIDER, 1845): Pontomediterrán faunaelem, az előző fajhoz hasonló elterjedésű, mérsékeltén gyakori szitakötő, de többnyire kisebb számban található annál. A Mátrából még nem közölték, ezért új adat a hegység szitakötő faunájához. Eddig a terület 4 pontján sikerült megtalálni. Csőr-réti-víztároló: 1986. 08. 20., 1 (1+0), TS - Gyöngyösoroszi-víztároló: 1987. 06. 02., 2 (1+1), TS - Recsk: 1986. 08. 21., 1 (0+1), TS - Szent Anna-tó: 1987. 07. 13., 2 (2+0), TS.
- (37) Crocothemis servilia servilia (DRURY, 1770): Holomediterrán faunaelem, zömmel sík vidékeinken előforduló, mérsékeltén gyakori szitakötő. Az előző fajhoz hasonlóan új adat a Mátra szitakötő faunájához. Eddig csak a hegység peremvidékén sikerült rábukkanni. Búzás-völgyi-tó: 1987. 06. 04., 1 (0+1), TS - Maconkai-tároló (Kisterenye): 1986. 08. 19., 1 (1+0), TS - Oroszi-tó: 1986. 08. 18., 1 (1+0), TS - Solymosi-tó: 1986. 08. 18., 2 (1+1), TS.
- (38) Sympetrum danae danae (SULZER, 1776): Szibíriai faunaelem, hazánknak csak néhány pontjáról ismert szórványos előfordulású szitakötő. Nem csak a Mátra, hanem valószínűleg az egész Északi-középhegység szitakötő faunájára nézve új adat. Irodalmi közlést ugyanis nem találtam róla erről a területről. Az tény, hogy a Mátrában is nagyon ritka, eddig egyetlen példánya került elő, így a hegység Anisoptera faunájából nagyon kicsi a részesedése (0,08 %). Fekete-tó (Parászasvár): 1986. 08. 20., 1 (1+0), TS.
- (39) Sympetrum depressiusculum (SÉLYS-LONGCHAMPS, 1840): Mongóliai faunaelem, hazánkban sokfelé, főleg a sík vidékeken gyűjtött mérsékeltén gyakori szitakötő. A Mátrából még nem közölték, ezért új adat a hegység szitakötő faunájához. A területnek eddig csak két pontján sikerült rábukkanni, a hegység alacsonyabban fekvő részén. Gyöngyös: 1986. 08. 18., 1 (1+0), TS - Solymosi-tó: 1986. 08. 18., 3 (1+2), TS.
- (40) Sympetrum flaveolum flaveolum (LINNÉ, 1758): Szibíriai faunaelem, sík és hegyvidékeinken egyaránt elterjedt gyakori szitakötő, mely az eddigi vizsgálatok alapján a Mátrában is gyakorinak mondható. A hegység 12 pontján gyűjtöttem. Barkás-tó: 1980. 06. 23., 2 (1+1), TS - Csőr-réti-víztároló: 1983. 06. 08., 10 (3+7), TS - Fekete-tó (Parád): 1986. 08. 20., 4 (3+1), TS; 1987. 07. 16., 1 (1+0), TS - Gyöngyös: 1977. 06. 25., 3 (2+1), TS - Gyöngyösoroszi-víztároló: 1987. 06. 02., 4 (1+3), TS - Köszörű-völgyi-víztároló: 1986. 08. 20., 2 (2+0), TS - Kókkúpuszta: 1987. 07. 16., 1 (1+0), TS - Nagy-Dobodén-tó: 1987. 07. 15., 2 (0+2), TS - Pisztrángos-tó: 1986. 08. 21., 5 (2+3), TS - Recsk: 1986. 08. 21., 1 (1+0), TS - Solymosi-tó: 1987. 06. 02., 4 (3+1), TS - Szent Anna-tó: 1987. 07. 13., 2 (1+1), TS.
- (41) Sympetrum fonscolumbii (SÉLYS-LONGCHAMPS, 1840): Holomediterrán faunaelem, Magyarország kevés pontján, főleg a sík vidékeken gyűjtött, ritka szitakötő. A Mátrának is csak az alacsonyabb részein került elő. BÁNKÚTI (1986) és TÓTH-BÁNKÚTI (1987) a Gyöngyös melletti Sár-hegyről közlik. A Sár-hegyen kívül eddig csak a Solymosi-tónál fogtam. Tömegrészesedése alapján (0,15 %) kicsi a szerepe a Mátra Anisoptera faunájának összetételében. Sár-hegy: 1986. 08. 18., 1 (1+0), TS - Solymosi-tó: 1986. 07. 06., 1 (1+0), TS.
- (42) Sympetrum meridionale (SÉLYS-LONGCHAMPS, 1841): Holomediterrán faunaelem, hazánkban általánosan elterjedt gyakori szitakötő, mely a Mátrába is mindenfelé előfordul. Eddig a hegység 35 pontján gyűjtöttem. Úgy látszik a Mátrában a leggyakoribb Sympetrum faj. Tömegrészesedése alapján legalábbis

az első helyen áll a Mátra Anisoptera faunája összetételében (31,99 %).
 Barkás-tó: 1980. 06. 23., 11 (7+4), TS; 1987. 07. 16., 7 (2+5), TS -
 Békás-tó: 1987. 07. 14., 3 (2+1), TS - Búzás-völgyi-tó: 1986. 08. 21., 5
 (1+4), TS - Csőr-réti-víztároló: 1986. 08. 20., 2 (2+0), TS; 1987. 07. 15.,
 5 (1+4), TS; 1987. 08. 16., 8 (5+3), TS - Fekete-tó (Parád): 1986. 06. 20., 2 (0+
 2), TS - Fekete-tó (Parádsasvár): 1986. 06. 20., 5 (4+1), TS - Galyatető:
 1986. 08. 20., 6 (4+2), TS - Gyöngyös: 1986. 08. 18., 7 (3+4), TS - Gyön-
 gyösoroszi-víztároló: 1986. 08. 18., 6 (2+4), TS; *1987. 08. 16., 3 (1+2),
 TS - Hasznosi-víztároló: 1986. 08. 19., 4 (3+1), TS - Ilona-völgy: 1974.
 08. 10., 5 (4+1), TS; 1979. 08. 04., 2 (1+1), TS; 1982. 07. 06., 4 (3+1),
 TS - Ipari-víztároló: 1986. 08. 20., 18 (7+11), TS; 1987. 07. 16., 5 (2+3),
 TS; 1987. 08. 16., 18 (5+13), TS - Kékestető: 1979. 08. 04., 7 (2+5), TS;
 1983. 09. 07., 7 (4+3), TS - Köszörű-völgyi-víztároló: 1986. 08. 20., 18
 (7+11), TS; 1987. 07. 16., 8 (3+5), TS; 1987. 08. 16., 7 (5+2), TS - Köve-
 cses-patak, Mátrakeresztés: 1986. 08. 19., 5 (4+1), TS - Kőkútpuszta: 1986.
 08. 21., 7 (3+4), TS - Kőris-mocsár: 1986. 08. 21., 8 (3+5), TS - Maconkai-
 tároló (Kisterenye): 1986. 08. 19., 5 (2+3), TS - Maconkai-tároló (Nagy-
 bány): 1986. 08. 19., 5 (1+4), TS - Mátraháza: 1982. 07. 06., 3 (1+2),
 TS; 1987. 08. 15., 10 (3+7), TS - Mátraszentlászló: 1983. 09. 07., 3 (1+
 2), TS - Nagy-Dobodén-tó: 1987. 07. 15., 4 (1+3), TS - Nyírjes: 1987. 08.
 16., 10 (4+6), TS - Nyírjes-tó: 1987. 07. 14., 4 (1+3), TS; 1987. 07. 16.,
 4 (2+2), TS; 1987. 08. 16., 3 (2+1), TS - Oroszi-tó: 1986. 08. 18., 4 (1+
 3), TS; 1987. 07. 13., 2 (0+2), TS; 1987. 08. 15., 2 (1+1), TS - Parád:
 1974. 08. 10., 4 (1+3), TS - Parádfürdő: 1974. 08. 10., 2 (0+2), TS; 1979.
 08. 04., 4 (1+3), TS; 1982. 08. 06., 1 (0+1), TS - Parádi-Tarna: 1974. 08.
 10., 5 (3+2), TS - Pisztrángos-tó: 1983. 09. 07., 11 (3+8), TS; 1986. 08.
 21., 4 (1+3), TS - Recsk: 1974. 08. 10., 8 (3+5), TS; 1986. 08. 21., 3 (0+
 3), TS - Rudolftanya: 1986. 07. 30., 3 (2+1), TS - Sár-hegy: 1986. 08.
 18., 10 (7+3), TS; 1987. 07. 13., 7 (2+5), TS - Sás-tó: 1974. 08. 10., 8
 (3+5), TS; 1986. 08. 18., 21 (12+9), TS - Solymosi-tó: 1986. 08. 18., 8
 (3+5), TS; 1987. 07. 13., 1 (1+0), TS; 1987. 08. 15., 3 (2+1), TS - Szent
 Anna-tó: 1987. 07. 13., 11 (6+5), TS; 1987. 08. 15., 42 (19+23), TS.

- (43) Sympetrum pedemontanum pedemontanum (ALLIONI, 1776): Nyugat-szibíriai fauna-
 elem, Magyarországnak csak néhány pontjáról ismert szörványos előfordulá-
 sú szitakötő. A Mátrából még nem közölték, így új adat a hegység szitakötő
 faunájához. Az északi-középhegység területén korábban csak a Bükkből is-
 mertük. A Sympetrum danae mellett a Mátra szitakötő faunájának érdekes szí-
 nező eleme. Egyetlen mátrai lelőhelye Kőris-mocsár: 1986. 08. 21., 2 (1+
 1), TS.

- (44) Sympetrum sanguineum sanguineum (MÜLLER, 1764): Holomediterrán faunaelem,
 hazánkban általánosan elterjedt gyakori szitakötő. Tömegrekeszedése alap-
 ján (10,12 %) a 3. helyet foglalja el a hegység Anisoptera faunájának
 összetételében. A Mátrának eddig 29. pontján sikerült kimutatnom. Ágasvár:
 1987. 07. 15., 3 (2+1), TS - Barkás-tó: 1987. 07. 16., 2 (0+2), TS - Békás-
 tó: 1986. 07. 30., 3 (2+1), TS; 1987. 07. 14., 4 (1+3), TS - Búzás-völgyi-
 tó: 1986. 08. 21., 2 (0+2), TS; 1987. 07. 16., 8 (5+3), TS - Csőr-réti-
 víztároló: 1986. 08. 20., 9 (6+3), TS; 1987. 07. 15., 10 (3+7), TS; 1987.
 08. 16., 5 (3+2), TS - Fekete-tó (Parád): 1986. 08. 20., 11 (7+4), TS -
 Fekete-tó (Parádsasvár): 1986. 08. 20., 5 (4+1), TS - Galyatető: 1986. 08.
 20., 1 (0+1), TS - Gyöngyös: 1986. 08. 18., 2 (0+2), TS - Gyöngyössolymosi-
 víztároló: 1986. 08. 18., 1 (0+1), TS - Hasznosi-víztároló: 1986. 08. 19.,
 1 (0+1), TS - Ilona-völgy: 1974. 08. 10., 2 (2+0), TS - Ipari-víztároló:
 1986. 08. 20., 2 (2+0), TS; 1987. 08. 16., 1 (0+1), TS - Kékestető: 1979.
 08. 04., 1 (1+0), TS; 1983. 09. 07., 3 (2+1), TS - Köszörű-völgyi-víztároló:
 1986. 08. 20., 5 (2+3), TS; 1987. 07. 16., 1 (1+0), TS - Maconkai-tároló
 (Kisterenye): 1986. 08. 19., 1 (0+1), TS - Maconkai-tároló (Nagybá-
 ny): 1986. 08. 19., 2 (0+2), TS - Mátraháza: 1982. 07. 06., 1 (1+0), TS -
 Mátraszentlászló: 1982. 09. 07., 1 (0+1), TS - Nyírjes: 1987. 08. 16.,
 2 (2+0), TS - Oroszi-tó: 1986. 08. 18., 2 (0+2), TS; 1987. 08. 15., 1 (1+
 0), TS - Parádfürdő: 1982. 08. 06., 3 (2+1), TS - Pisztrángos-tó: 1983. 09.
 07., 2 (2+0), TS - Recsk: 1974. 08. 10., 3 (2+1), TS; 1986. 08. 21., 7 (3+
 4), TS - Rudolftanya: 1986. 07. 30., 1 (1+0), TS - Sár-hegy: 1986. 08. 18.,
 3 (1+2), TS; 1987. 07. 13., 2 (0+2), TS - Sás-tó: 1974. 08. 10., 2 (2+0),
 TS; 1982. 07. 06., 1 (0+1), TS; 1986. 08. 18., 3 (0+3), TS - Solymosi-tó:
 1986. 08. 18., 2 (2+0), TS; 1987. 08. 15., 2 (1+1), TS - Szent Anna-tó:
 1987. 07. 13., 7 (2+5), TS; 1987. 08. 15., 4 (3+1), TS.

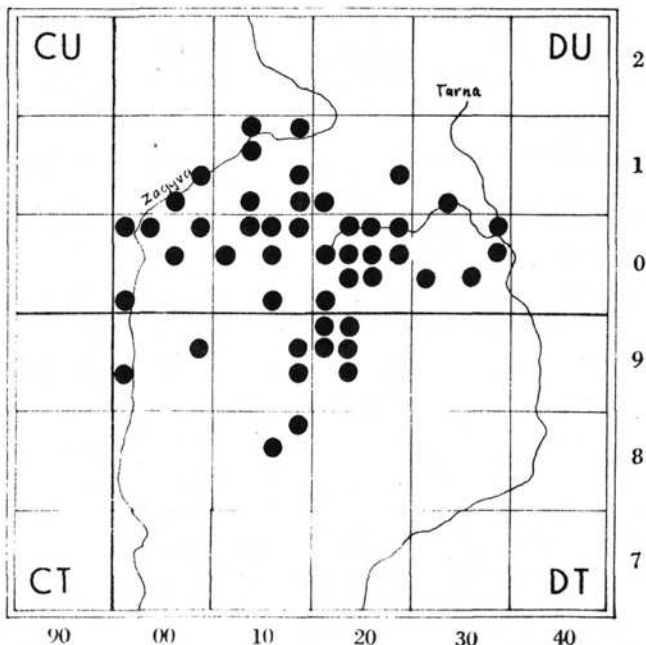
* 1987. 07. 13., 6(4+2).

- (45) *Sympetrum striolatum striolatum* (CHARPENTIER, 1840): Holomediterrán faunaelem, az előző fajhoz hasonlóan országosan elterjedt, gyakori szitakötő. Érdekes, hogy a Mátrából a vártnál kevesebb helyen került elő. Tömegrészese-
sedésével (2,16 %) messze elmaradt a többi gyakori *Sympetrum* faj mögött. Julajdonképpen a faunisztikai irodalomból is kevés mátrai adata ismert (Gyöngyöspata, Gyöngyössolymos, Kékes, Mátrafüred, Mátraháza, Mátraszent-
imre). Magam eddig a hegység 7. pontján fogtam. Barkás-tó: 1987. 07. 16.,
1 (1+0), TS - Búzás-völgyi-tó: 1987. 07. 16., 2 (0+2), TS; 1987. 08. 16.,
1 (1+0), TS - Csór-réti-víztároló: 1987. 07. 15., 1 (0+1), TS - Galyatető:
1986. 08. 20., 2 (2+0), TS - Oroszi-tó: 1986. 08. 18., 10 (6+4), TS; 1987.
07. 13., 2 (1+1), TS; 1987. 08. 15., 6 (4+2), TS - Recsk: 1986. 08. 21.,
1 (1+0), TS - Solymosi-tó: 1986. 08. 18., 2 (1+1), TS.
- (46) *Sympetrum vulgatum vulgatum* (LINNÉ, 1758): Szibíriai faunaelem, Magyarorszá-
gon általánosan elterjedt gyakori szitakötő, mely a Mátrában is gyakori.
Tömegrészese-
sedése alapján (18,39 %) a második helyet foglalja el hegység
Anisoptera faunájának összetételében. A területnek eddig 32. pontján gyűj-
töttem. Ágasvár: 1987. 07. 15., 2 (1+1), TS - Barkás-tó: 1987. 07. 16.,
10 (3+7), TS - Búzás-völgyi-tó: 1986. 08. 21., 5 (3+2), TS; 1987. 07. 16.,
1 (1+0), TS; 1987. 08. 16., 4 (1+3), TS - Csór-réti-víztároló: 1986. 08.
20., 2 (0+2), TS - Fekete-tó (Parád): 1986. 08. 20., 1 (0+1), TS - Gyön-
gyös: 1986. 08. 18., 2 (1+1), TS - Gyöngyösoroszi-víztároló: 1986. 08. 18.,
1 (1+0), TS - Hasznosi-víztároló: 1986. 08. 19., 3 (2+1), TS - Ilona-völgy:
1974. 08. 10., 1 (0+1), TS; 1979. 08. 04., 2 (2+0), TS - Ipari-víztároló:
1986. 08. 20., 2 (1+1), TS; 1987. 08. 16. 1 (0+1), TS; *1983. 09. 07., 3(1+
2), TS - Köszörű-völgyi-víztároló: 1987. 07. 16., 2 (1+1), TS - Kövecse-pa-
tak, Mátrakeresztés: 1986. 08. 19., 5 (2+3), TS - Kőközpuszt: 1986. 08.
21., 4 (1+3), TS - Kőrös-mocsár: 1986. 08. 21., 5 (1+4), TS - Maconkai-tá-
roló (Kisterenye): 1986. 08. 19., 10 (3+7), TS - Maconkai-tároló (Nagybá-
tony): 1986. 08. 19., 5 (2+3), TS - Mátraalmás: 1987. 07. 15., 5 (2+3), TS
- Mátraháza: 1982. 07. 06., 4 (3+1), TS; 1987. 08. 15., 1 (1+0), TS -
Mátraszentlászló: 1983. 09. 07., 5 (3+2), TS - Nyírjes: 1987. 08. 16., 4
(3+1), TS - Nyírjes-tó: 1987. 07. 16., 1 (1+0), TS - Oroszi-tó: 1986. 08.
18., 8 (3+5), TS; 1987. 07. 13., 1 (1+0), TS; 1987. 08. 15., 6 (2+4), TS -
Parád: 1974. 08. 10., 3 (2+1), TS; 1974. 08. 10., 4 (3+1), TS; 1982. 08.
06. 1 (1+0), TS - Pisztrángos-tó: 1983. 09. 07., 4 (1+3), TS; 1986. 08. 21.,
7 (2+5), TS - Recsk: 1974. 08. 10., 2 (1+1), TS; 1986. 08. 21., 2 (0+2),
TS - Parádrüdő: 1974. 08. 10., 4 (3+1), TS; 1982. 08. 06., 1 (1+0), TS -
Rudolfanya: 1986. 07. 30., 8 (3+5), TS - Sár-hegy: 1986. 08. 18., 17 (4+
13), TS; 1987. 07. 13., 16 (5+11), TS - Sás-tó: 1974. 08. 10., 4 (1+3), TS;
1982. 07. 06., 13 (9+4), TS; 1986. 08. 18., 3 (2+1), TS - Solymosi-tó: 1986.
08. 18., 3 (0+3), TS; 1987. 07. 13., 19 (8+11), TS; 1987. 08. 15., 1 (0+1),
TS - Szent Anna-tó: 1987. 07. 13., 3 (2+1), TS; 1987. 08. 15., 15 (8+7), TS.
- (47) *Leucorrhinia pectoralis* (CHARPENTIER, 1825): Nyugat-szibíriai faunaelem,
Magyarországon un. szörványos előfordulású szitakötő, melyet a Mátrából a
Sár-hegyről közöltek először (BÁNKÚTI 1986, TÓTH-BÁNKÚTI 1987). A Sár-he-
gyen kívül további lelőhelyeit sikerült kimutatni, de mindenhol csak kis
számban található, így a Mátra *Anisoptera* faunájának összetételében tovább-
ra is alárendelt szerepet játszik ez az egyébként színező elem. Barkás-tó:
1980. 06. 23., 3 (3+0), TS - Fekete-tó (Parád): 1987. 07. 16., 4 (3+1), TS
- Pisztrángos-tó: 1983. 06. 09., 2 (2+0), TS - Sár-hegy: 1986. 05. 15., 4
(3+1), TS.

AZ EREDMÉNYEK MEGBESZÉLÉSE

A 8 éven át a Mátrában folyó gyűjtések eredménye 3805 szitakötő. A viszony-
lag nagy mennyiségű anyag feldolgozása és publikálása következtében lényegesen
megváltoznak a hegység szitakötő faunájára vonatkozó ismereteink. Míg a szerény-
nek nevezhető irodalmi közlések alapján 38 fajt ismertünk a Mátrából, most 47
faj előfordulását tekinthetjük igazoltnak. A 47 faj a hazai fauna 78%-át jelenti.
Ez az érték a további rendszeres gyűjtésekkel is valószínűleg csak minimá-
lis mértékben növekszik majd a jövőben. A fajszám növekedése mellett jelentősnek
ítélhető, hogy lényegesen növekedett a szitakötőgyűjtő-helyek száma és a gyűjtő-
helyek arányos területi eloszlása is. Az sem mellékes, hogy megtörtént valameny-
nyi, a hegységből ismert szitakötőgyűjtő-hely (beleértve az irodalomban szereplő-
ké is) az európai EIS UTM hálórendszerrel kompatibilis kódszámainak meghatározá-
sa, egészen a jobb területi áttekinthetőséget biztosító 2,5 x 2,5 km-es ún.

* - Kékestető 1979. 08. 04., 7(3+4), TS; -

1. ábra: A Mátra UTM rendszerű hálótérképe a szitakötőgyűjtő-helyek jelölésével

alhéáló szerinti bontásig. A gyűjtőhelyek elhelyezkedésének szemléltetését szolgálja a hegység területét DÉVAI György térképét alapulvevő, vázlatos hálótérkép (1 ábra).

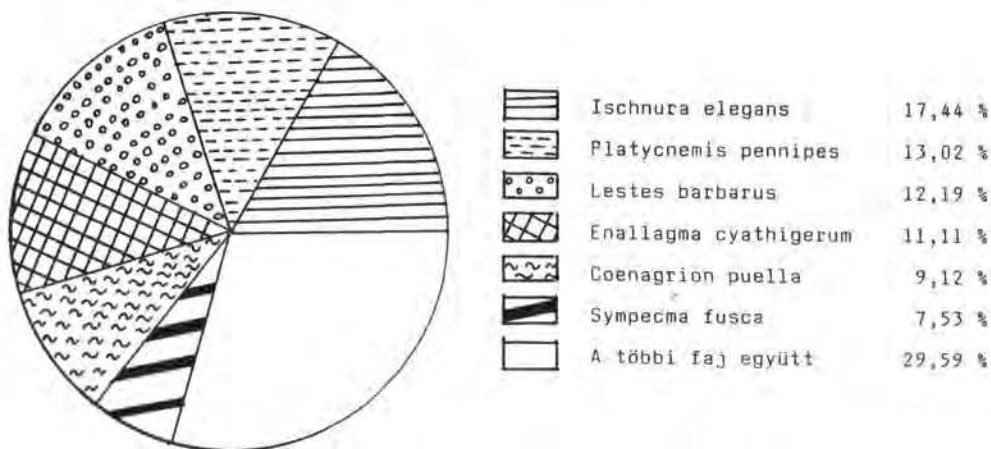
A gyűjtött anyag több figyelemreméltó, valamilyen szempontból érdekes fajt tartalmaz. Ezek DÉVAI et al. (1976) gyakorisági típusok szerinti kategorizálása szerint mind, ún. szórványos előfordulású fajok (Coenagrion scitulum, Pyrrhosoma nymphula, Epitheca bimaculata, Sympetrum danae, Sympetrum pedemontanum, Leucorrhinia pectoralis).

A hegység szitakötő faunájának összetételében (hasonlóan az országos helyzethez) általában a gyakori fajoké a vezető szerep. A teljes anyagból való részesedése alapján első helyen áll az Ischnura elegans (11,51 %), de alig marad el tőle a Sympetrum meridionale (10,88 %), valamint a Platycnemis pennipes (8,59 %).

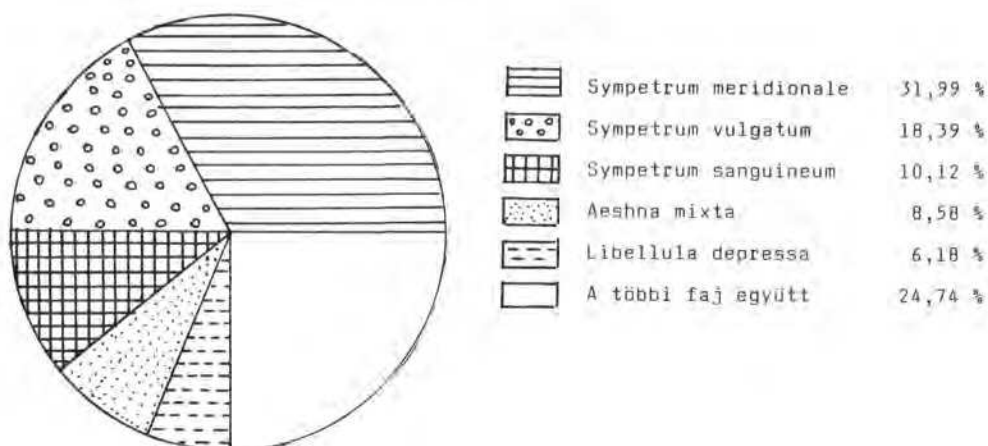
A szitakötők két alrendjének eltérő repülési és ebből fakadóan különböző gyűjtési lehetőségei miatt célszerűbb alrendek szerint külön értékelni a fauna-összetétel sajátosságait.

Mint azt a hegység Zygoptera faunájának összetételét szemléltető kördiagram (2. ábra) is mutatja, tömegrészesedése alapján első helyen áll az Ischnura elegans (17,44 %). Viszonylag magas még a részesedése az alábbi fajoknak: Platycnemis pennipes (13,02 %), Lestes barbarus (12,19 %), Enallagma cyathigerum (11,11 %), Coenagrion puella (9,12 %), Sympetma fusca (7,53 %). Ezzel szemben a legkisebb számban kerültek elő és így legalábbis a vizsgálataim alapján a legkisebb arányban részesednek az anyagból az alábbi fajok: Lestes sponsa (0,64 %), Luritromma viridulum (0,44 %), Coenagrion pulchellum (0,40 %), Chalcolestes viridis (0,40 %), Coenagrion scitulum (0,16 %). A felsoroltak közül tulajdonképpen csak a Coenagrion pulchellum alacsony tömegrészesedése meglepő, hiszen ez országosan a gyakori fajok közé tartozik. A felsorolt fajok részesedése nem éri el az 1 %-ot.

2. ábra: A Mátra Zygoptera faunájának összetétele

3. ábra: A Mátra Anisoptera faunájának összetétele

Az Anisoptera fauna összetételében (3. ábra) a Sympetrum meridionale áll az első helyen, meglehetősen kiugró tömegrészességgel (31,99 %). Sympetrum fajok foglalják el a második és a harmadik helyet is: Sympetrum vulgatum (18,39 %), Sympetrum sanguineum (10,12 %). Magas arányban részesedik még a gyűjtött anyagból az Aeshna mixta (8,58 %) és a Libellula depressa (6,18 %). Ugyanakkor feltűnően kis számban került elő a Sympetrum striolatum (0,73 %).

1. táblázat: A Mátra szitakötőfaunájára vonatkozó irodalmi adatok áttekintése fajok szerinti bontásban

faj	KOHAUT (1986)	MOCSÁRY (1900)	SÁTORI (1939)	ÚJHELYI (1955)	ÚJHELYI (1959)	STEINMANN (1962)	BENEDEK (1966)	BENEDEK et. al. (1972-1973)	DÉVAI et al. (1976)	BÁNKÜTI (1986)	TÓTH-BÁNKÜTI (1987)
Platycnemis pennipes			x			x			x	x	x
Coenagrion ornatum						x			x	x	x
Coenagrion puella			x			x			x	x	x
Coenagrion pulchellum						x			x	x	x
Pyrrhosoma nymphula						x			x	x	x
Erythromma viridulum									x	x	
Ischnura elegans						x			x	x	x
Ischnura pumilio									x	x	x
Enallagma cyathigerum									x	x	x
Sympecma fusca		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Lestes barbarus			x			x			x	x	x
Lestes dryas				x	x	x			x	x	x
Lestes sponsa									x	x	
Lestes virens									x	x	x
Chalcolestes viridis									x	x	
Agrion splendens			x			x			x	x	x
Agrion virgo			x			x	x	x	x	x	
Aeshna affinis			x			x			x	x	
Aeshna cyanea			x			x			x	x	
Aeshna mixta			x		x	x			x	x	
Anaciaeschna isosceles				x		x			x	x	
Anax imperator									x	x	x
Gomphus vulgatissimus						x			x	x	
Ophiogomphus cecilia		x				x			x		
Onychogomphus forcipatus		x				x			x		
Somatochlora aenea						x			x		
Libellula depressa		x				x	x	x	x	x	x
Libellula fulva									x	x	x
Libellula quadrimaculata						x			x	x	x
Orthetrum brunneum									x		
Orthetrum cancellatum									x		
Sympetrum flaveolum			x			x			x		
Sympetrum fonscolombii						x			x		x
Sympetrum meridionale			x	x	x	x			x	x	
Sympetrum sanguineum			x			x			x	x	
Sympetrum striolatum			x	x		x			x	x	
Sympetrum vulgatum				x		x			x	x	
Leucorrhinia pectoralis									x	x	x

Érthető módon az *Anisoptera* alrend fajai között több a csupán néhány példányban gyűjtött és így a fauna összetételében 1%-osnál kisebb tömegrészesedése alapján alárendeltebb szerepet játszó faj: *Cordulia aeneaturfosa* (0,08 %), *Sympetrum danae* (0,08 %), *Epitheca bimaculata* (0,15 %), *Sympetrum fonscolombii* (0,15 %), *Sympetrum pedemontanum* (0,15 %), *Sympetrum depressiusculum* (0,31 %), *Orthetrum coerulescens* (0,39 %), *Crocothemis servilia* (0,39 %), *Aeshna cyanea* (0,64 %), *Somatochlora aenea* (0,46 %), *Libellula quadrimaculata* (0,46 %), *Libellula fulva* (0,54 %), *Brachytriton pratense* (0,77 %).

2. táblázat: Szitakötőgyűjtési-időpontok lelőhelyek szerinti bontásban

Gyűjtőhelyek	Gyűjtési időpontok																												
	1974. 05. 24.	1974. 08. 10.	1977. 06. 25.	1979. 08. 04.	1980. 06. 22.	1980. 06. 23.	1980. 06. 24.	1982. 07. 06.	1982. 08. 06.	1983. 06. 08.	1983. 06. 09.	1983. 09. 07.	1986. 05. 14.	1986. 05. 15.	1986. 07. 30.	1986. 08. 18.	1986. 08. 19.	1986. 08. 20.	1986. 08. 21.	1987. 06. 02.	1987. 06. 03.	1987. 06. 04.	1987. 07. 13.	1987. 07. 14.	1987. 07. 15.	1987. 07. 16.	1987. 08. 15.	1987. 08. 16.	
Ágasvár													x																
Balla-patak																													
Barkás-tó						x																				x			
Békás-tó																x													
Búzás-völgyi-tó																													
Csór-hegy											x																		
Csór-réti-víztároló									x																				
Fekete-tó (Parád)												x																	
Fekete-tó (Parásdasvár)											x																		
Galya-patak																													
Galyatető			x		x																	x							
Gyöngyös			x																										
Gyöngyösoroszi-víztároló										x				x		x													
Haznosi-víztároló																													
Ilona-völgy	x	x		x				x																					
Ipari-víztároló																													
Kékestető				x								x																	
Kövecses-patak																													
Köszörű-völgyi-víztároló															x														
Kőkutpuszta																													
Kőrös-mocsár												x																	
Maconkai-tároló (Kisterenye)																													
Maconkai-tároló (Nagybátony)								x																					
Mátraalmás																													
Mátraháza								x																					
Mátrakeresztes			x																										
Mátraszentlászló					x	x						x																	
Nagy-Dobodén-tó																													
Nyírjes-tó						x																							
Nyírjes				x																									
Oroszi-tó										x																			
Parád	x	x		x																									
Parádfüdő		x		x																									
Parádi-Tarna		x																											
Pásztó				x																									
Pisztrángos-tó												x	x																
Recsk		x																											
Rédei-Nagy-patak																													
Rudolf tanya																													
Sándorrét																													
Sár-hegy																													
Sás-tó		x		x			x								x		x												
Solymosi-tó															x		x												
Szent-Anna-tó															x		x												
Szuhai-patak																													
Zagyva-part (Kisterenye)						x																							
Zagyva-part (Nemti)							x																						
Zagyva-part (Tar)																													

3. táblázat: A Mátrában gyűjtött szitakötőanyag néhány adata

faj	Lelet- helyek száma	gyak.tip. DÉVAI et al. (1976)	faunaelem cso- port (DÉVAI 1976)	péld.	össz. anyag- ból	% -os részese dés alren dek szerint	
						Zygo- ptera	Aniso- ptera
Platycnemis pennipes	25	gyakori	ponto-kaspi	327	8,59	13,02	
Coenagrion ornatum	8	mérs.gyak.	pontomediterrán	87	2,29	3,46	
Coenagrion puella	15	gyakori	ponto-kaspi	229	6,02	9,12	
Coenagrion pulchellum	1	gyakori	ponto-kaspi	10	0,26	0,40	
Coenagrion scitulum	2	szórv.előf.	holomediterrán	4	0,10	0,16	
Pyrrhosoma nymphula	8	szórv.előf.	pontomediterrán	124	3,26	4,94	
Erythromma viridulum	3	mérs.gyak.	pontomediterrán	11	0,30	0,44	
Ischnura elegans	20	gyakori	pontokaspi	438	11,51	17,44	
Ischnura pumilio	10	gyakori	pontomediterrán	52	1,37	2,07	
Enallagma cyathigerum	17	gyakori	szibiriai	279	7,33	11,11	
Sympecma fusca	31	igen.gyak.	holomediterrán	189	4,97	7,53	
Lestes barbabus	20	gyakori	holomediterrán	306	8,04	12,19	
Lestes dryas	7	gyakori	szibiriai	112	2,94	4,46	
Lestes sponsa	6	gyakori	szibiriai	16	0,42	0,64	
Lestes virens	8	gyakori	pontomediterrán	67	1,76	2,67	
Chalcolestes viridis	4	ritka	atlantomediterrán	10	0,26	0,40	
Agrion splendens	19	gyakori	pontomediterrán	142	3,73	5,65	
Agrion virgo	20	mérs.gyak.	nyugat-szibiriai	108	2,84	4,30	
Brachytron pratense	5	mérs.gyak.	ponto-kaspi	10	0,26		0,77
Aeshna affinis	20	gyakori	holomediterrán	48	1,26		3,71
Aeshna cyanea	3	mérs.gyak	holomediterrán	6	0,16		0,46
Aeshna mixta	21	gyakori	holomediterrán	111	2,92		8,58
Anaciaeschna isosceles	7	mérs.gyak.	atlantomediterrán	14	0,37		1,08
Anax imperator	11	mérs.gyak	holomediterrán	16	0,42		1,24
Gomphus vulgatissimus	10	mérs.gyak	pontomediterrán	24	0,63		1,85
Ophiogomphus cecilia	7	ritka	nyugat-szibériai	18	0,47		1,39
Cordulia aeneaturfosa	1	ritka	nyugat-szibiriai	1	0,03		0,08
Somatochlora aenea	4	ritka	nyugat-szibiriai	6	0,16		0,46
Epitheca bimaculata	2	szórv.előf.	nyugat-szibiriai	2	0,05		0,15
Libellula depressa	22	gyakori	pontomediterrán	80	2,10		6,18
Libellula fulva	4	ritka	pontomediterrán	7	0,18		0,54
Libellula quadrimaculata	4	mérs.gyak	szibiriai	6	0,16		0,46
Orthetrum brunneum	5	mérs.gyak.	holomediterrán	18	0,47		1,39
Orthetrum cancellatum	7	mérs.gyak	holomediterrán	43	1,13		3,32
Orthetrum coerulescens	7	mérs.gyak	pontomediterrán	5	0,13		0,39
Crocothemis servilia	4	mérs.gyak.	holomediterrán	5	0,13		0,39
Sympetrum danae	1	szórv.előf.	szibiriai	1	0,03		0,08
Sympetrum depressiusculum	2	mérs.gyak	mongóliai	4	0,10		0,31
Sympetrum flaveolum	12	gyakori	szibiriai	41	1,08		3,17
Sympetrum fonscolombii	2	ritka	holomediterrán	2	0,05		0,15
Sympetrum meridionale	35	gyakori	holomediterrán	414	10,88		31,99
Sympetrum pedemontanum	1	szórv.előf.	nyugat-szibiriai	2	0,05		0,15
Sympetrum sanguineum	29	gyakori	holomediterrán	131	3,44		10,12
Sympetrum stiolatum	7	gyakori	holomediterrán	28	0,73		2,16
Sympetrum vulgatum	32	gyakori	szibiriai	238	6,25		18,39
Leucorrhinia pectoralis	5	szórv.előf.	nyugat-szibiriai	13	0,34		1,00

A Mátra szitakötő faunája a fajok gyakorisági csoportok szerinti összetétele alapján (DÉVAI et al. 1976) az alábbi képet mutatja (az értékelésnél célszerűnek tartottam figyelembe venni az általam nem gyűjtött, de az irodalomban a hegységéből szereplő *Onychogomphus forcipatust* is):

igen gyakori	1 faj
gyakori	19 faj
mérsékelten gyakori	14 faj
ritka	6 faj
szórványos előfordulású	6 faj

Mint látható a fajok zöme a gyakori és mérsékelten gyakori kategóriába tartozik, de aránylag magas a ritka és szórványos előfordulású fajok száma is. Ez utóbbiak adják meg a Mátra szitakötő faunájának igazi értékét.

Érdemesnek tartom a szitakötő fauna faunaelem csoportok szerinti összetételének (DÉVAI 1976) rövid értékelését is. A Mátra faunájában első helyen szerepelnek a holomediterrán faunaelemek (14 faj), de magas a részesedési aránya a pontomediterrán (10 faj), a szibíriai és a nyugat-szibíriai (7-7 faj), valamint a ponto-kaspi fajoknak (6 faj) is. A faunaelem csoportok szerinti összetétel táblázatos formában az alábbi képet mutatja:

holomediterrán faunaelemek:	14 faj
atlantomediterrán faunaelemek:	2 faj
pontomediterrán faunaelemek:	10 faj
ponto-kaspi faunaelemek:	6 faj
szibíriai faunaelemek:	7 faj
nyugat szibíriai faunaelemek:	7 faj
mongol faunaelemek:	1 faj

KÖSZÖNETNYÍLVÁNÍTÁS

Munkám elkészültében, elsősorban gyűjtőútjaim erkölcsi és egyes években anyagi támogatásában, valamint dolgozatom megjelentetésében nagy segítséget kaptam a gyöngyösi Mátra Múzeum munkatársaitól. A segítségért ezúton is hálás köszönetemet fejezem ki.

IRODALOM

- BÁNKÚTI K. (1986): A Mátra Múzeum szitakötő gyűjteménye (Odonata) - Fol. Hist.-nat. Mus. Matr., 11: 15-20.
- BENEDEK P. (1965): Adatok a Tapolca-patak és környéke rovarfaunájához, III. Odonata II, - Fol. Ent. Hung., 18: 39-75.
- BENEDEK P. (1966): Adatok Magyarország szitakötő faunájához (Odonata) - Fol. Ent. Hung., 19: 501-518.
- BENEDEK P. - DÉVAI Gy. - KOVÁCS Gy. (1973): Újabb adatok Magyarország szitakötő (Odonata) faunájához - Acta Biol. Debr. 10-11: 91-100.
- DÉVAI Gy. - BODNÁRNÉ - BENEDEK P. (1976): A szitakötők (Odonata) magyarországi előfordulási adatainak elemzése - Acta Biol. Debr., 13., Suppl. 1: 9-92.
- DÉVAI Gy. (1976): A magyarországi szitakötő (Odonata) fauna chorológiai vizsgálata - Acta Biol. Debr., 13., Suppl. 1: 119-157.
- DÉVAI Gy. - MISKOLCZI M. - TÓTH S. (1978): Javaslat a faunisztikai adatközlés és számítógépes adatfeldolgozás egységesítésére I. rész: Adatközlés - Fol. Hist.-nat. Bakonyiensis, 6: 29-42.
- KOHAUT R. (1896): A magyarországi szitakötő-félék természetrajza (Libellulidae Auct., Odonata Fabr.) - 1-78+I-III. tábla.
- MOCSÁRY S. (1900): Ordo: Pseudoneuroptera, in Fauna Regni Hungariae, p. 29-32.
- SÁTORI J. (1939): Adatok a Bükk és a Mátra rovarfaunájához - Álattani Közl., 36: 156-168.
- STEINMANN H. (1962): A magyarországi szitakötők faunisztikai és etológiai adatai - Fol. Ent. Hung., 15: 141-198.
- STEINMANN H. (1984): Szitakötők - Odonata in Fauna Hungariae V/6: 1-109.
- TÓTH S. (1987): Az UTM hálótérképezés eredményei és feladatai a Bakony hegységben - Fol. Mus. Hist.-nat. Bakonyiensis, 6: 43-56.
- TÓTH S. - BÁNKÚTI K. (1988): Adatok a Sár-hegy szitakötő faunájához - (Insecta: Odonata) - Fol. Hist.-nat. Mus. Matr., Suppl. 2 (megjelenés alatt).
- ÚJHELYI S. (1955): A Természettudományi Múzeum magyar gyűjtőktől származó közép-európai szitakötő gyűjteményének faunisztikai adatai - Fol. Ent. Hung., 8: 17-44.
- ÚJHELYI S. (1957): Szitakötők - Odonata in Fauna Hungariae V/6: 1-44.
- ÚJHELYI S. (1959): Angaben zur Kenntnis der Odonaten-Fauna Ungarns - Fol. Ent. Hung., 12: 103-116.

Dr. TÓTH Sándor
Bakonyi Természettudományi Múzeum
H-8420 ZIRC
Rákoczi tér 1.